

Wat de jeugd beweegt

**Onderzoek naar clubbinding en vrijwilligerswerk onder
jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holten**

Sabine de Roos

Januari 2006

Wat de jeugd beweegt

**Onderzoek naar clubbinding en vrijwilligerswerk onder
jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holten**

In opdracht van :

gemeente
Rijssen-Holten

Begeleider: dr. ir. H.J.J. van der Poel

Tweede beoordelaar: dr. ir. A. Bargeman

Doctoraalscriptie Vrijtijdwetenschappen

Faculteit der Sociale Wetenschappen

Januari 2006

Sabine de Roos

963317

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van een onderzoek naar clubbinding en vrijwilligerswerk onder jeugdleden van sportverenigingen dat ik in het kader van de opleiding Vrijtjidswetenschappen heb uitgevoerd.

Als fanatiek sporter binnen een paardrijvereniging weet ik als geen ander hoe belangrijk vrijwilligers zijn binnen een sportvereniging. Zelf ben ik nauw betrokken bij de eigen vereniging en ben ik ook regelmatig als vrijwilliger actief in verschillende functies.

Het leek mij daarom interessant om een scriptie over dit onderwerp te schrijven.

Als geboren Holtense leek me het leuk en zinvol om een afstudeeronderzoek te doen binnen deze gemeente. Gelukkig kon de gemeente Rijssen-Holten mij hierbij helpen.

Samen met Monique van de Maat van het taakveld Welzijn heb ik het onderzoek vorm weten te geven. Bij dezen wil ik haar bedanken voor het mogen uitvoeren van het onderzoek, de begeleiding en de manier waarop zij mij zelfstandig heeft laten werken.

Tenslotte wil ik mijn begeleiders vanuit de universiteit, de heer van der Poel en mevrouw Bargeman, bedanken voor de begeleiding tijdens het afstudeerproces.

Sabine de Roos

Januari 2006

Samenvatting

Veel sportverenigingen kampen met een tekort aan vrijwilligers. De sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holten erkennen dit probleem en geven tevens aan dat jeugd moeilijk bij de vereniging te houden is. Door de sport en het vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken hoopt de gemeente een hogere betrokkenheid te realiseren. Dit onderzoek moet de gemeente inzicht geven in de wijze waarop ze haar beleid ten aanzien van verenigingsondersteuning op dit gebied vorm kan geven.

De centrale vraagstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

In welke mate zijn jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holten betrokken bij hun eigen sportvereniging en in hoeverre hangt dit samen met het (willen) doen van vrijwilligerswerk?

13 sportverenigingen hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Met vier verenigingen zijn verkennende gesprekken gevoerd. De jeugdleden van 13 tot en met 23 jaar vormen de doelgroep. Als onderzoeksinstrument is een vragenlijst gebruikt. De resultaten uit de vragenlijst zijn met behulp van beschrijvende statistiek, factoranalyse en regressieanalyse geanalyseerd.

Uit de gesprekken kwam naar voren dat de verenigingen voornamelijk veel moeite kost vrijwilligers voor kaderfuncties te vinden. Het blijkt dat de verenigingen geen specifiek vrijwilligersbeleid volgen, noch een beleid dat is gericht op het behouden van (jeugd)leden. Daarnaast zijn de sportverenigingen niet altijd op de hoogte van projecten van de landelijke sportorganisaties. Uit het vooronderzoek kwam verder naar voren dat de gemeente door de verenigingen voornamelijk als adviesorgaan wordt beschouwd dat ondersteuning moet bieden op het gebied van informatievoorziening, cursussen en subsidies.

Het merendeel van de respondenten voelt zich betrokken bij sportvereniging, een betrokkenheid die voornamelijk is gericht op het bezoeken van activiteiten, het lezen van het clubblad en het bezoeken van de eigen website van de vereniging. Veel jeugdleden verrichten taken of hebben al eens taken verricht voor hun vereniging. Daarnaast is de bereidheid voor het doen van vrijwilligerswerk bij de vereniging groot. Wel is duidelijk dat jeugd gevraagd

wil worden. Training- en begeleidingsfuncties en taken die te maken hebben met het organiseren van nevenactiviteiten spreken de jeugdleden het meeste aan.

Plezier wordt als belangrijke factor gezien voor lidmaatschap en voor het doen van vrijwilligerswerk. Studievoortgang in een andere stad zou voor veel respondenten een reden zijn om het lidmaatschap op te zeggen. Dat vrijwilligerswerk bijdraagt aan kennis en vaardigheden wordt nog niet door alle jeugdleden onderkend.

Er is samenhang te constateren tussen vrijwilligerswerk en betrokkenheid: wanneer men vrijwilligerswerk verricht, verandert de betrokkenheid positief. Of men zich betrokken voelt, hoeft niet altijd een voorwaarde te zijn voor de bereidheid tot het doen van vrijwilligerswerk. Clubliefde is daarvoor echter wel een belangrijke factor. Daarnaast hebben geloofsovertuiging, opleiding, geslacht en het aantal jaren dat men al lid is een positieve invloed op de bereidheid tot het (willen) doen van vrijwilligerswerk. Het hebben van een bijbaan werkt echter weer negatief op het verrichten van vrijwilligerswerk.

Hoe beter men het aanbod van de nevenactiviteiten vindt, hoe groter de betrokkenheid blijkt te zijn. De jeugdgerichtheid en de kwaliteit van het sportaanbod vertonen geen samenhang met betrokkenheid en vrijwilligerswerk.

Een betere informatievoorziening door de gemeente naar sportverenigingen en hun leden is de belangrijkste aanbeveling die uit deze scriptie naar voren komt. Sportverenigingen zijn niet op de hoogte van waar informatie te krijgen is en leden weten vaak niet wat vrijwilligerswerk allemaal kan bieden. Het aanbieden van cursussen, certificaten en het volgen van een cursus moet worden meegenomen in de verenigingsondersteuning.

De sportverenigingen kunnen door middel van doelgroepbepaling beter inzicht krijgen in wat de wensen en behoeften van hun jeugdleden zijn. Het gebruik van marketinginstrumenten zoals het houden van tevredenheidsonderzoeken wordt hier ten zeerste aanbevolen.

Het opzetten van een databestand met daarin de kwaliteiten van de leden kan de sportverenigingen helpen om mensen te zoeken voor specifieke vrijwilligerstaken. Internet en e-mail blijken een goed middel te zijn voor de sportverenigingen om informatie-uitwisseling en contacten tussen de leden onderling te bevorderen.

Voor vervolgonderzoek zouden er groepsgesprekken kunnen plaatsvinden om meer inzicht te krijgen in de motieven van de jeugdleden. Een andere factor die meer uitgediept zou kunnen worden, is de invloed van ouders op het doen van vrijwilligerswerk en clubbinding.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1.	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	9
1.2	Probleem- & doelstelling	9
1.3	Relevantie	9
	1.3.1 Maatschappelijke relevantie	9
	1.3.2 Wetenschappelijke relevantie	10
1.4	Opbouw rapport	10
2.	Vrijwilligerswerk & clubbinding	11
2.1	Vrijwilligerswerk in de sport	11
2.2	Jongeren en vrijwilligerswerk	12
2.3	Betrokkenheid	13
2.4	Clubbinding in relatie met vrijwilligerswerk	14
2.5	Motieven	15
	2.5.1 Motieven voor lidmaatschap	15
	2.5.2 Motieven voor vrijwilligerswerk	16
2.6	Sportverenigingen	17
2.7	Verenigingsondersteuning	18
2.8	Onderzoeksmodel	18
2.9	Onderzoeksvragen	19
2.10	Slot	19
3.	Methoden van onderzoek	20
3.1	Operationalisering begrippen	20
3.2	Populatie	21
3.3	Vooronderzoek	22
3.4	Vragenlijst	23
3.5	Verspreiding vragenlijst/steekproef	23
3.6	Respons	24
3.7	Beperkingen	25
3.8	Data-analyse	25
	3.8.1 Beschrijvende analyse	26
	3.8.2 Factoranalyse	26
	3.8.3 Regressieanalyse	27
	3.8.3.1 Logistische regressieanalyse	27
3.9	Slot	28

4.	Vooronderzoek sportverenigingen	29
4.1	Vrijwilligerswerk	29
	4.1.1 Problemen	29
	4.1.2 Oorzaken	30
	4.1.3 Oplossingen	31
4.2	Betrokkenheid	32
	4.2.1 Ledenverloop	32
	4.2.2 Activiteiten	32
	4.2.3 Betrokkenheid verhogen	33
	4.2.4 Clubblad & website	33
	4.2.5 Ledenvergaderingen	34
4.3	Jongeren en vrijwilligerswerk	34
4.4	Gemeente en andere instanties	35
4.5	Slot	36
5.	Resultaten vragenlijst	38
5.1	Kenmerken jeugdleden	38
5.2	Betrokkenheid	40
5.3	Vrijwilligerswerk	42
	5.3.1 Vrijwilligerswerk verrichten	42
	5.3.2 Vrijwilligerstaken	42
5.4	Motieven	43
	5.4.1 Motieven voor vrijwilligerswerk	43
	5.4.2 Motieven voor lidmaatschap	45
5.5	Verenigingsondersteuning	46
5.6	Sportverenigingen	47
	5.6.1 Vrijwilligerswerk per sportvereniging	48
	5.6.2 Betrokkenheid per sportvereniging	49
5.7	Regressieanalyse betrokkenheid	49
5.8	Regressieanalyse vrijwilligerswerk	52
5.9	Slot	54
6.	Conclusies & aanbevelingen	55
6.1	Antwoorden onderzoeksvragen	55
6.2	Algemene conclusies	60
6.3	Aanbevelingen	61
6.4	Reflectie	63

Literatuurlijst	64
------------------------	-----------

Bijlagen

- I. Overzicht deelnemende sportverenigingen
- II. Checklist interview
- III. Vragenlijst
- IV. Antwoorden open antwoordcategorieën
- V. Kruistabellen verschillen sportverenigingen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Veel sportverenigingen kampen met een tekort aan vrijwilligers en vrijwillig kader. In de publicatie Tweemeting Vrijwilligers in de sport van het NOC*NSF (2003) staat vermeld dat de helft van alle Nederlandse sportverenigingen over onvoldoende vrijwilligers beschikt en dat bij meer dan de helft van de sportverenigingen het werven van geschikte vrijwilligers steeds moeilijker wordt.

Ook de sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holten hebben veelal een tekort aan vrijwilligers. Deze conclusie komt voort uit een onderzoek onder alle sportverenigingen van de gemeente, voor de aanvraag van de breedtesportimpuls begin 2004, om de lokale situatie in kaart te brengen.

Uit dit vooronderzoek bleek dat er veelal problemen zijn bij de sportverenigingen met het vinden en behouden van vrijwilligers en deskundig kader. Daarnaast gaven de sportverenigingen aan dat jeugd in de leeftijd 13-23 jaar moeilijk bij de verenigingen te houden is.

De gemeente Rijssen-Holten lijkt het zinvol om de oudere jeugd meer te betrekken bij de sportverenigingen. Door de sport en het vrijwilligerswerk aantrekkelijker te maken voor jongeren hoopt de gemeente op een hogere betrokkenheid onder de jeugdleden. Het uiteindelijke doel is tweeledig: de kans op afhaken moet worden verkleind en de sportverenigingen worden geholpen met de vrijwilligersproblematiek.

De gemeente wil daarom een actieve rol gaan spelen in het vergroten van de mogelijkheden voor scholing en ondersteuning van het vrijwilligerswerk binnen sportverenigingen.

Rijssen-Holten ligt in Overijssel en is in 2001 ontstaan uit de gemeenten Rijssen en Holten. De gemeente kent nu twee dorpskernen met een aantal buurtschappen. Het inwonersaantal lag op 1 oktober 2003 op 36.171 inwoners. Hiervan is 15,2% jeugd van 13 tot en met 23 jaar. Er zijn in totaal 78 erkende sportverenigingen in 34 takken van sport (Gemeente Rijssen-Holten, 2004, p8).

1.2 Probleem- & doelstelling

Dit onderzoek moet inzicht geven in wat de jeugdleden van de sportverenigingen, in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar, vinden van het doen van vrijwilligerswerk binnen de eigen sportvereniging. Welke motieven geven ze om wel of niet vrijwillig taken te verrichten en welke taken vinden ze leuk om te doen? En op welke manier kan de gemeente ondersteuning bieden bijvoorbeeld op het gebied van scholing?

Daarnaast zal worden ingegaan op de betrokkenheid van jongeren bij de eigen sportvereniging. In hoeverre zijn de jeugdleden betrokken bij de eigen sportvereniging en waaruit blijkt die betrokkenheid?

De centrale vraagstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

In welke mate zijn jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holtten betrokken bij hun eigen sportvereniging en in hoeverre hangt dit samen met het (willen) doen van vrijwilligerswerk?

De doelstelling van het onderzoek is:

De gemeente Rijssen-Holtten inzicht geven in hoe ze haar beleid ten aanzien van verenigingsondersteuning op het gebied van vrijwilligerswerk en het betrekken van jongeren bij de sportvereniging vorm kan geven.

1.3 Relevantie

1.3.1 Maatschappelijke relevantie

Sporten is goed voor de gezondheid. Bijna 60% van de Nederlandse bevolking beweegt onvoldoende (www.sport.nl). Landelijke mediacampagnes van bijvoorbeeld het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) wijzen op het belang van sporten om toenemend overgewicht onder de jeugd tegen te gaan. Het is daarom van belang om de jeugd actief te stimuleren om te gaan en te blijven sporten. Daarnaast draagt sport ook bij het oplossen van psychische, sociale en maatschappelijke problemen (www.sport.nl).

Een goede verenigingsstructuur is belangrijk voor een goed sportklimaat binnen een gemeente. Sportverenigingen draaien vaak geheel op de inzet van vrijwilligers. Hierbij worden steeds vaker problemen geconstateerd, voornamelijk op het gebied van deskundig kader (NOC*NSF, 2003).

De landelijke multimediale mediacampagne ‘Je bent goed bezig bij een sportvereniging!’ van de landelijke sportbonden en NOC*NSF wijst tevens op de grote sociaal-maatschappelijke waarde van de sportvereniging. Het doel van deze campagne is de georganiseerde sport en de sportvereniging in het bijzonder positioneren als een aantrekkelijke en nuttige vrijetijdsbesteding voor ieder individu (www.sport.nl).

1.3.2 Wetenschappelijke relevantie

Vrijwilligerswerk bij sportverenigingen wordt vaak in verband gebracht met de mate waarin men betrokken is bij de vereniging (Hoogendam & Meijs, 1998; Van den Heuvel & Van der Poel, 1999). Er is nog weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de betrokkenheid van leden van sportvereniging, ook wel clubbinding genoemd. Tevens is er weinig literatuur te vinden over vrijwilligerswerk en de relatie met deze clubbinding. Het is dus relevant om te kijken hoe betrokkenheid bij sportverenigingen samenhangt met het (willen) verrichten van vrijwilligerswerk.

1.4 Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het theoretische kader. Hoofdstuk 3 beschrijft de methode van onderzoek, de opzet en de uitvoering ervan. De resultaten uit het vooronderzoek worden beschreven in hoofdstuk 4 en de resultaten van het onderzoek onder de jeugdleden komen in hoofdstuk 5 aan bod. In het laatste hoofdstuk 6 worden de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Vrijwilligerswerk & Clubbinding

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op ontwikkelingen en achtergronden op het gebied van vrijwilligerswerk en betrokkenheid van jeugdleden bij sportverenigingen. Aan de hand van de besproken theorie is een onderzoeksmodel gevormd waaruit de onderzoeksvragen zijn afgeleid.

2.1 Vrijwilligerswerk in de sport

In een groot aantal Nederlandse studies wordt vrijwilligerswerk omschreven als ‘werk dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald voor anderen of de samenleving wordt verricht’ (Van der Poel, 2001, p312).

“Maar liefst één miljoen mensen zijn actief als vrijwilliger bij een sportvereniging en daarmee is de sport de grootste vrijwilligerssector” (NOC*NSF, 2003, p9).

Toch blijkt dat één miljoen vrijwilligers niet genoeg is om te voldoen aan de vraag naar vrijwilligers. In de Verenigingsmonitor van Rapportage Sport wordt geconcludeerd dat het vooral moeilijk is om kader te vinden. Aan sportverenigingen is gevraagd wat hun grootste knelpunten of zorgen zijn. “Van alle 173 verenigingen die de vraag hebben beantwoord, noemt bijna 90% de kaderproblematiek als één van de grootste zorgen “(Breedveld (red.), 2003, p154).

Met het vrijwillig kader binnen sportvereniging worden bestuurlijke en organisatorische functies bedoeld: zoals het zitting nemen in een bestuur of commissie, begeleiding of trainingen geven. Door de steeds meer toenemende wet- en regelgeving neemt het aantal verenigingstaken en de complexiteit hiervan toe. Dit wordt dan ook als belangrijke oorzaak gezien voor deze kaderproblematiek.

In de Tweemeting van NOC*NSF (2003) is aangegeven dat het tekort aan vrijwilligers door veel verenigingen buiten de deur wordt gezocht en dat men dit toeschrijft aan maatschappelijke ontwikkelingen zoals de individualisering, consumentisme en de opkomst van de 24-uurs-economie. In het SCP-rapport over vrijwilligerswerk (Divelee, 2005) wordt de invloed van de ontkerkelijking genoemd als een oorzaak voor het teruglopende aantal vrijwilligers. Kerkelijk betrokkenen zijn volgens het SCP aanzienlijk vaker vrijwilliger dan niet-kerkelijken.

Hoogendam & Meijs (1998) geven aan dat niet alleen externe factoren de oorzaak vormen, maar dat er ook interne factoren van invloed zijn op de kaderproblematiek, zoals de bestuurswijze, het vrijwilligersbeleid en het algemene klimaat binnen de sportvereniging.

Uit de Verenigingsmonitor (Breedveld (red.), 2003, p154) blijkt verder dat de helft (51%) van alle verenigingen kampt met een vrijwilligerstekort. Uit de Tweemeting van NOC*NSF (2003) blijkt dat er vooral sprake lijkt te zijn van een teruggang van vrijwilligersactiviteiten op het gebied van training/begeleiding/lesgeven, het organiseren van wedstrijden en toernooien het organiseren van evenementen en nevenactiviteiten en het clubblad.

2.2 Jongeren en vrijwilligerswerk

Het rapport *De Generatie@* (NOV, sVM, 2001) gaat specifiek in op jeugd en vrijwilligerswerk. Hierin wordt gesteld dat 17% van de jeugd actief is als vrijwilliger binnen sportverenigingen, tegen 8% in de andere sectoren. Duijvenstijn (2002) geeft aan dat in de praktijk maar weinig jeugdleden zitting hebben in commissies en besturen, terwijl ze vaak een groot deel van het ledenbestand vormen. Volgens hem kan het inzetten van jongeren sportverenigingen veel voordelen bieden, want jongeren weten wat jongeren willen, jong geleerd is oud gedaan, vele handen maken licht werk en jongeren zorgen voor een frisse wind. Om het vrijwilligerwerk aantrekkelijk te maken wordt in *De Generatie@* (NOV, sVM, 2001) gesproken over 'FACETVOL' vrijwilligerswerk. 'FACETVOL' staat voor acht aspecten van leuk en aansprekend vrijwilligerswerk. Deze aspecten zijn: Flexibel, Aansprekend, Concurrerend, Ervaringen, Toegankelijk, Variatie, Organisatie en Lachen.

Dat school en het hebben van bijbaantjes van invloed zijn op het doen van vrijwilligerswerk wordt aangehaald in het artikel *Cool en goed voor je cv* van Van Rossum (1999).

Bijbaantjes zijn vooral in trek om een doorgaans kostbare leefstijl te bekostigen, zoals mobiele telefoons. Ook geeft Van Rossum aan dat het imago van vrijwilligerswerk niet goed is, het wordt vaak geassocieerd met oubolligheid.

In hetzelfde artikel wordt tevens gezegd dat jongeren verschillen van de traditionele vrijwilligers die zich jarenlang verbinden aan één en dezelfde organisatie. Er wordt gesproken van een 'pick & mix'-trend: jongeren zijn zap-vrijwilligers. Ze stellen belang in kortdurend, intensief vrijwilligerswerk.

Het is interessant om na te gaan of specifieke kenmerken van de jeugd invloed hebben op het verrichten van vrijwilligerswerk. Hierbij kan worden gekeken naar leeftijd, opleiding, sekse,

woonsituatie en de soort vrijetijdsbesteding. Zo zullen hoger opgeleiden misschien meer vaardigheden willen opdoen voor een latere loopbaan. En jongeren met een bijbaan zullen misschien minder behoefte hebben aan sociale contacten binnen de sportvereniging omdat ze die al genoeg hebben. Op de website van het CIVIQ (www.civiq.nl) worden bijbaantjes als belangrijkste concurrent gezien voor het doen van vrijwilligerswerk. Het aantal scholieren dat wat bijverdient, was in 2004 70%.

Door te kijken naar deze kenmerken kan er misschien een profiel ontstaan waarop de gemeente zich kan richten bij ondersteuningsactiviteiten.

2.3 Betrokkenheid

De mate van betrokkenheid heeft te maken met de mate van binding van leden die zij hebben met hun eigen club/vereniging en of men bereid is zich in te zetten voor deze club. Daarom wordt in de literatuur veelal gesproken over clubbinding (De Koning, 2001; Hoogendam & Meijs, 1998). Clubbinding kan zich uiten in tastbare zaken zoals het lezen van het clubblad, website, supporteren bij clubgenoten en meedoen aan activiteiten. Tevens heeft clubbinding te maken met een gevoel dat iemand heeft bij de vereniging. Bijvoorbeeld binding voelen met de club vanwege woonplaats of wijk, geloofsovertuiging of dat van oudsher de hele familie er al lid is.

Een aantal ontwikkelingen heeft mogelijk bijgedragen aan de daling van betrokkenheid van leden bij sportverenigingen. Hoogendam & Meijs (1998) spreken over individualisering en consumentisme. Ook Van der Poel (2001) spreekt van het consumentistischer worden van leden. Door deze trends zouden leden zich meer als klant gaan gedragen en geen echte clubliefde meer voelen.

In het SCP rapport *Trends in de tijd* (Breedveld & van den Broek (red.), 2001) wordt de ontwikkeling van deelnemer naar passant genoemd: mensen hebben meer bestedingsvrijheid, er is meer aanbod van vrijetijdsbesteding en men heeft minder vrijetijd. Mensen ‘zappen’ meer tussen het aanbod en worden hiermee meer passanten, wat een afname van betrokkenheid tot gevolg zou kunnen hebben.

De soort en de lengte van het lidmaatschap van de sportvereniging kan ook invloed hebben op de mate van betrokkenheid. De Koning (2001) maakt onderscheid tussen traditionele leden met een verenigingshart en sportconsumenten die minder gebonden zijn aan de club. Ook Hoogendam & Meijs (1998) maken dit onderscheid. Zij spreken van ‘klant-leden’ die alleen

voor een paar uurtjes sporten naar de vereniging komen en de ‘echte leden’ die bereid zijn een steentje bij te dragen en een functie te aanvaarden binnen de organisatie.

Hoogendam & Meijs (1998) stellen tevens dat verandering in vrijetijdsbesteding van mensen invloed lijkt te hebben op de betrokkenheid bij sportverenigingen. Door het steeds groter wordende aanbod op de vrijetijdsmarkt heeft de sport in toenemende mate last van concurrentie. Zo zijn mensen vaker van meerdere (sport)verenigingen tegelijk lid, wisselen vaker of worden pas op latere leeftijd lid. Ook binnen de sport zijn er steeds nieuwe mogelijkheden. Dit wordt door Crum (1991) ook wel ‘de versporting’ van de samenleving genoemd.

Het aanbod van de sportvereniging wordt dus steeds belangrijker om te kunnen concurreren met andere aanbieders. Er wordt een steeds grotere druk uitgeoefend op de sportaanbieders om leden te winnen en, wat nog veel belangrijker is, deze leden te behouden. Om de betrokkenheid te verhogen en hiermee de leden sterker aan de vereniging te binden, is het dus van belang om te weten ‘wat de leden beweegt’ (De Koning 2001). Men moet inzicht krijgen in de motieven, wensen en behoeften om zo het aanbod zo goed mogelijk af te kunnen stemmen op de behoeften van de leden.

2.4 Clubbinding in relatie met vrijwilligerswerk

De relatie tussen clubbinding en vrijwilligerswerk verrichten staat in dit onderzoek centraal. In het eerste hoofdstuk werd al aangegeven dat er weinig literatuur te vinden is over vrijwilligerswerk en de relatie met deze clubbinding. Zoals eerder aangegeven wordt vrijwilligerswerk bij sportverenigingen vaak in verband gebracht met de mate waarin men betrokken is bij de vereniging (Hoogendam & Meijs, 1998; Van den Heuvel & Van der Poel, 1999). Ook de gemeente Rijssen-Holten veronderstelt een verband; door de sport en het vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken voor jongeren en hoopt men op een hogere betrokkenheid onder de jeugdleden.

Nu kan iemand heel betrokken zijn bij de vereniging door bijvoorbeeld regelmatig mee te gaan op uitjes en door het clubblad te lezen, maar leidt dit ook daadwerkelijk tot het verrichten van vrijwilligerstaken? En is diegene die een vrijwilligerstaak verricht altijd erg betrokken? Voor specifieke vrijwilligerstaken zoals penningmeester en administratie is dit niet altijd noodzakelijk. Dit kunnen ouders of kennissen van leden zijn die minder verbonden zijn aan de sportvereniging maar wel goed taken kunnen uitoefenen.

2.5 Motieven

2.5.1 Motieven voor lidmaatschap

Wanneer er gesproken wordt over clubbinding/betrokkenheid is het van belang te weten wat de jeugd motiveert om aan een bepaalde sport mee te doen en lid te blijven van een club. In het onderzoeksverslag *Interventie (2004)* worden de als motieven om deel te nemen aan sport van Green (2003) genoemd:

- achievement motivation: de behoefte om te winnen en om de beste te willen zijn;
- social motivation: sporten vanwege sociaal contact met anderen;
- mastery motivation: de behoefte om beter te worden.

Niet alleen motieven om te sporten zijn van belang bij clubbinding, maar ook motieven om te stoppen met sporten zijn belangrijk. Vooral vanwege de hoge uitval van de jeugd in de leeftijd van 16-18 jaar.

De Knop, Wylleman & Theeboom, (1994) noemen als voornaamste redenen voor uitval in de jeugdsport:

- gebrek aan plezier;
- gebrek aan interesse of grotere interesse voor andere hobby's;
- problemen bij het combineren van sport en school.

Een toevoeging bij deze punten is dat lidmaatschap bij een bepaalde sportvereniging vaak mede bepaald wordt door de school waarop men zit. Of klasgenoten en vriendjes ook lid zijn speelt dan vaak een rol bij de keuze voor een sportvereniging. Bij de overgang naar een andere school vervalt deze binding en kiezen jongeren voor een andere vereniging/sport of stoppen dan.

Wann (1997) noemt als motieven om te stoppen met sport: geen plezier, daling van voldoening, bijvoorbeeld wanneer de gestelde doelen niet gehaald worden (zoals een carrière als professional) en conflicten met andere sporten of activiteiten.

2.5.2 Motieven voor vrijwilligerswerk

Er zijn in de literatuur veel theorieën over motivatie te vinden. Eén van de bekendste is de behoeftepiramide van Maslov. Hij onderkent vijf behoefteniveaus. Als aan een niveau voldaan is, komt een volgende behoefte op. Erbij horen, erkenning en zelfrealisatie zijn de hoogste niveaus en deze zijn te koppelen met het verrichten van vrijwilligerswerk. Omdat het vervullen van vrijwilligerswerk een functie heeft voor vrijwilligers zelf, onderscheiden Van der Belt en Timmerman (1998) de volgende vier functies:

- waarde-expressieve functie: door middel van vrijwilligerswerk de maatschappelijke en menslievende betrokkenheid laten blijken;
- sociaal-aanpassende functie: door middel van vrijwilligerswerk de kennissenkring uitbreiden of sociale waardering krijgen.
- kennisfuncties: door middel van vrijwilligerswerk nieuwe kennis opdoen;
- ego-defensieve functies: door middel van vrijwilligerswerk iets willen compenseren dat men ergens anders niet krijgt of mist.

Lindeman (1996) onderscheidt een vijftal motieven van mensen om aan vrijwilligerswerk te doen: het contactmotief, identiteitsmotief, doelmotief, zelfontplooiingsmotief en het recreatiemotief.

In het rapport *De Generatie@* (NOV, SVM, 2001) wordt specifiek ingegaan op motieven van jongeren om deel te nemen aan vrijwilligerswerk.

Voor jongeren zijn belangrijk: sociale contacten, actief zijn, het verbreden van de horizon, het krijgen van inzicht in de beroepskeuze, de oefenplek, het curriculum vitae, studiepunten, certificaten en scholing.

Al deze zaken uiteten zich in de motieven: exploratie, zoekgedrag, waarden en normen, relaties en concrete aansluiting bij de eigen belevingswereld.

Van Rossum (1999) stelt dat het woord 'vrijwilligerswerk' voor jongeren vaak een beladen begrip is en dus zoveel mogelijk moet worden vermeden bij het benaderen van deze doelgroep. Beter zouden jongeren benaderd kunnen worden met de volgende woorden: 'Ik heb een plek voor je' of 'Zou je iets voor je club willen doen?'

Ook het toekennen van studiepunten, certificaten en het houden van presentaties/gastlessen op scholen zou volgens het artikel het vrijwilligerswerk onder jongeren meer moeten motiveren.

2.6 Sportverenigingen

Specifieke eigenschappen van sportverenigingen kunnen ook van invloed zijn op de mate van betrokkenheid en het willen verrichten van vrijwilligerswerk. Deze eigenschappen zijn bijvoorbeeld het soort sport, het type accommodatie, de clubgrootte en de mate waarin rekening gehouden wordt met jongeren.

Verenigingen met een accommodatie en/of een kantine in eigendom en/of beheer hebben vaker een tekort aan vrijwilligers dan andere verenigingen. Ook bij grote verenigingen is er vaker een vrijwilligerstekort dan bij kleinere. Bij voetbalclubs worden voornamelijk uren besteed aan het vrijwillig begeleiden van jeugdleden.

Vrijwilligerswerk ten behoeve van onderhoud, schoonmaak en een kantine komt over het algemeen vaker voor bij op buitensporten gerichte clubs dan bij die waar de sportbeoefening plaatsvindt in overdekte ruimten.

Dit verschil wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de aan- of afwezigheid van een kantine in eigen beheer (Rapportage Sport, 2003, p159).

Ook de clubgrootte kan invloed hebben op mate van betrokkenheid. Mensen identificeren zich vaak minder met grote clubs dan met kleinere, waar iedereen elkaar kent. (Van den Heuvel & Van der Poel, 1999).

Tevens kan het type sport van invloed zijn op de betrokkenheid. Bij teamsport zou je verwachten dat men zich meer verbonden voelt dan bij individuele sporten. En vooral veel jeugd doet aan teamsporten (Rapportage Sport, 2003).

Het blijkt dat verenigingen met veel jeugdleden vaker over onvoldoende vrijwilligers beschikken dan verenigingen met een klein aandeel jeugdleden. Dit komt doordat jeugdleden relatief veel inzet van vrijwilligers vragen, terwijl zij weinig vrijwilligers opleveren (SCP, 2005).

De jeugdgerichtheid binnen de sportverenigingen kan ook een rol spelen. In hoeverre wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met jeugd? Als sportverenigingen niet jeugdgericht zijn, heeft dit dan invloed op de betrokkenheid en het (willen) doen van vrijwilligerswerk?

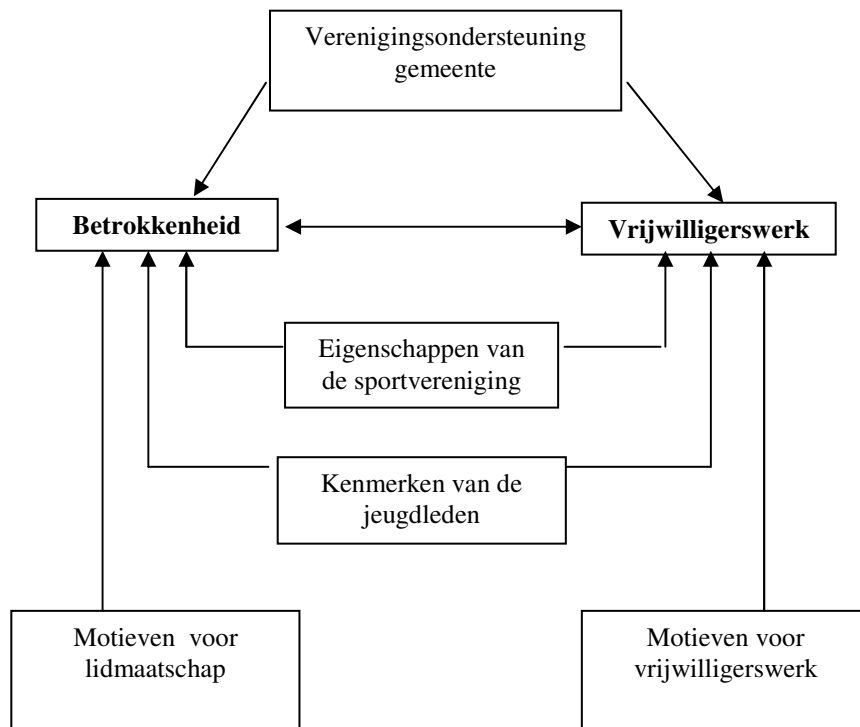
2.7 Verenigingsondersteuning

De gemeente Rijssen-Holtten wil de sportverenigingen ondersteuning bieden bij het oplossen van het vrijwilligersprobleem. Dit zou kunnen door het aanbieden van (trainings-)cursussen en het verzorgen van informatievoorziening naar de jeugd toe. De vraag is of de jeugd wel cursussen wil volgen, en zo ja op welk gebied? Scholen zouden hierbij kunnen helpen door het toekennen van cijfers of studiepunten en/of door het doen van vrijwilligerswerk op te nemen in het lesprogramma.

Ook het NOC*NSF, de sportbonden en het NISB kunnen een rol spelen op het gebied van verenigingsondersteuning. De vraag is echter in hoeverre sportverenigingen hiervan op de hoogte zijn.

2.8 Onderzoeksmodel

Aan de hand van de theorie zoals behandeld in dit hoofdstuk, kan het volgende onderzoeksmodel weergegeven worden:

Figuur 2.1 **Onderzoeksmodel**

2.9 Onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen zijn af te leiden uit het onderzoeksmodel:

1. Welke specifieke problemen hebben de sportverenigingen met vrijwilligerswerk en wat doen ze aan clubbinding?
2. In hoeverre zijn de jeugdleden betrokken bij de eigen sportvereniging?
3. Doen jeugdleden aan vrijwilligerswerk en/of zijn zij bereid om aan vrijwilligerswerk te doen?
4. Welke motieven geven jeugdleden om wel of niet aan vrijwilligerswerk te doen?
5. Welke motieven geven jeugdleden om lid te zijn en te blijven van de sportvereniging?
6. Heeft de mate van betrokkenheid invloed op het doen van vrijwilligerswerk en andersom?
7. In hoeverre spelen specifieke eigenschappen van de sportvereniging een rol bij betrokkenheid en het doen van vrijwilligerswerk?
8. Hebben specifieke kenmerken van jeugdleden invloed op de mate van betrokkenheid en het doen van vrijwilligerswerk?
9. Hoe kan de gemeente verenigingsondersteuning geven?

2.10 Slot

Dit hoofdstuk is bedoeld om inzicht te geven in de theoretische achtergronden en mogelijke verbanden op het (willen) doen van vrijwilligerswerk en de mate van betrokkenheid. Dit is als uitgangspunt genomen voor het onderzoeksmodel met bijbehorende onderzoeksvragen.

Om onderzoeksvragen te beantwoorden zal in het volgende hoofdstuk ingegaan worden op de onderzoeksmethoden alsmede de opzet en uitvoering hiervan.

3. Methoden van onderzoek

Dit hoofdstuk gaat in op de opzet- en uitvoering van dit onderzoek. De begrippen uit het onderzoeksmodel worden allereerst geoperationaliseerd. Vervolgens zal de keuze voor de onderzoeksmethode en de uitvoering hiervan toegelicht worden. Tot slot is beschreven hoe de data geanalyseerd zijn.

3.1 Operationalisering begrippen uit model

Betrokkenheid/clubbinding

Er zal direct gemeten worden in hoeverre men zich betrokken voelt bij de sportvereniging. Daarnaast zal de mate van betrokkenheid bepaald worden door: deelname aan nevenactiviteiten, gebruik van de website, lezen van het clubblad, het bezoeken van vergaderingen, supporter zijn en de duur van het lidmaatschap.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk kan worden opgesplitst naar functies. We kennen kaderfuncties, zoals het zitting nemen in het bestuur of een commissie of het organiseren van een evenement. Daarnaast zijn er sportbegeleidende functies, zoals training geven of het fluiten bij wedstrijden. En onderhoudsfuncties zoals schoonmaken, terreinonderhoud en kantinewerkzaamheden. Er zal gevraagd worden naar welke functies men interesse heeft en of men over het algemeen bereid is tot het doen van vrijwilligerswerk.

Verenigingsondersteuning gemeente

Vanuit de gemeente kan verenigingsondersteuning plaatsvinden in de vorm van het aanbieden van cursussen of scholing en het uitgeven van certificaten voor het verrichten van vrijwilligerswerk. Daarnaast valt te denken aan het verbeteren van het sportaanbod, zoals het optimaliseren van accommodaties of het bieden van ondersteuning bij (sportgerichte) activiteiten voor de jeugdleden.

Kenmerken van de jeugdleden

Dit zijn achtergrondkenmerken: sekse, leeftijd, opleiding, afkomst, religie, huishoudvorm en woonplaats. Daarnaast zal worden gekeken of men een (bij)baan heeft en zal worden gevraagd naar vrijetijdsbesteding zoals het hebben van hobby's of andere lidmaatschappen.

Eigenschappen van de sportvereniging

De eigenschappen van de sportvereniging worden in de vragenlijst gemeten aan de hand van de kwaliteit van het sportaanbod, het aanbod (neven)activiteiten en de jeugdgerichtheid van de sportvereniging. Daarnaast zijn andere eigenschappen: het hebben van een eigen accommodatie, de clubgrootte en of het om team- individuele sporten gaat.

Motieven voor vrijwilligerswerk

Zoals al is toegelicht in de theorie kunnen motieven voor vrijwilligerswerk zijn: plezier, zelfontplooiing, sociale waardering, sociale contacten opdoen en het ondersteunen van de vereniging.

Motieven voor lidmaatschap

Motieven voor lidmaatschap zijn de behoefte om competitie te spelen, sporten vanwege sociaal contact met anderen, voor het plezier en gezondheidsredenen. Motieven om het lidmaatschap te beëindigen zijn ‘geen plezier’ meer, studievoortgang in een andere stad of omdat vrienden ook stoppen.

3.2 Populatie

Niet alle 78 sportverenigingen van de gemeente Rijssen-Holtten konden betrokken worden in het onderzoek, omdat niet alle sportverenigingen relevant waren voor het onderzoek. Er is bijvoorbeeld een groot aantal hondenclubs, visverenigingen en biljartverenigingen, waarbij weinig of helemaal geen jeugd lid is.

Van de overige sportverenigingen en hun gegevens heeft de gemeente een Excel bestand beschikbaar gesteld. Dit bestand telde 37 sportverenigingen.

De verenigingen zijn zoveel mogelijk via de e-mail benaderd om medewerking te verlenen aan het onderzoek. De meeste e-mailadressen zijn via het internet opgezocht op de websites van de verenigingen omdat de gegevens van de gemeente in veel gevallen niet meer up-to-date waren. Van zes verenigingen was geen emailadres bekend en daarom zijn deze niet benaderd. Een aantal verenigingen zoals de twee IJscclubs vielen alsnog af omdat hier weinig jeugd lid was in de doelgroep en/of deze verenigingen slechts in bepaalde seizoenen beperkt actief zijn. Twee verenigingen gaven aan geen interesse te hebben in het onderzoek.

Na nog een herinnerings-e-mail waren uiteindelijk 13 verenigingen bereid om deel te nemen aan het onderzoek: 7 uit Rijssen en 6 uit Holtten en met verschillende takken van sport en spreiding in de clubgroottes. Van de overige verenigingen bleef helaas een reactie uit

Een overzicht van de deelnemende sportverenigingen is te vinden in bijlage I.

3.3 Vooronderzoek

Om meer inzicht te krijgen in wat er speelt bij de sportverenigingen is er een vooronderzoek uitgevoerd. In overleg met de gemeente Rijssen-Holtten is een viertal verenigingen benaderd voor een verkennend gesprek. Deze sportverenigingen hadden in de eerdere enquête over de breedtesportimpuls aangegeven te kampen met vrijwilligersproblematiek en/of het behouden van jeugd bij de vereniging. Telefonisch en/of via de e-mail zijn hiervoor afspraken gemaakt.

De volgende verenigingen en personen hebben meegewerkt:

- Zwem en Polo Club Twenhaarsveld te Holtten, dhr. A. Bekkernens (voorzitter) 21-04-05.
- Skeelervereniging te Rijssen, dhr. B. van den Dijk (voorzitter) 22-04-05.
- Gymnastiekvereniging DOS Rijssen, mevr. I. Korte (secretaris) en mevr. W. Notkamp (ledenadministratie) 25-04-05.
- Voetbalvereniging Excelsior '31 te Rijssen, dhr. L. Voortman (voorzitter), dhr. J. Kram (secretaris) en dhr. H. Altenaar (penningmeester) 12-05-05.

De gesprekken met Twenhaarsveld en DOS vonden bij de geïnterviewden thuis plaats. Het gesprek met de Skeelervereniging vond plaats op het bedrijfskantoor waar de geïnterviewde werkte. Het gesprek met Excelsior '31 vond plaats in het clubgebouw van de vereniging.

De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een checklist met onderwerpen (zie bijlage II).

De insteek van de interviews was een informeel gesprek om zodoende inzicht te krijgen in wat er speelt bij de verenigingen. Tijdens het gesprek is genotuleerd door de onderzoeker en deze notities zijn later uitgewerkt. Omdat het om een informeel en oriënterend gesprek ging, is er voor gekozen om het gesprek niet op cassette op te nemen.

De gesprekken hebben inzicht gegeven in de achtergronden en specifieke problemen die spelen bij de betreffende sportvereniging op het gebied van vrijwilligerswerk en betrokkenheid onder jeugdleden en deze resultaten worden meegenomen in de aanbevelingen voor verenigingsondersteuning. Tevens heeft het vooronderzoek bijgedragen aan het optimaliseren van de uiteindelijke vragenlijst.

De resultaten van het vooronderzoek zijn beschreven in hoofdstuk 4.

3.4 Vragenlijst

Er is gekozen voor een schriftelijke vragenlijst als onderzoeksinstrument omdat we zaken willen weten over attitudes, opinies en gedragsmotieven.

De begrippen, die bij de operationalisering zijn weergegeven vormen de basis voor de vragenlijst. Ze zijn meetbaar gemaakt door middel van vragen en stellingen.

In de vragenlijst is onder andere gewerkt met stellingen. Hierbij is de Likertschaal gebruikt, waarbij vijf antwoordalternatieven worden gehanteerd. De vragenlijst moest geschikt zijn voor zowel 13-jarigen als 23-jarigen. Lastig hierbij was dat sommige vragen voor jongeren van 13-16 jaar nog niet zo meespelen, zoals kaderfuncties of het volgen van bepaalde cursussen.

Sommige vragen zijn afkomstig uit een standaardenquête. Namelijk uit de RSO van het Mulier Instituut (www.mulierinstituut.nl). De RSO is een standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname. Een aantal achtergrondvariabelen uit de basismodule schriftelijke vragenlijst jeugd 12-17 jaar zijn op dezelfde manier terug te vinden in de vragenlijst die gebruikt is voor dit onderzoek.

Alvorens de vragenlijst is verspreid, is er een aantal proefenquêtes afgenomen onder jongeren uit de doelgroep. Deze jongeren hebben gekeken of de vragenlijst goed te begrijpen was en of het invullen ervan binnen de gestelde tijd mogelijk was. De uiteindelijke vragenlijst is opgenomen in bijlage III.

3.5 Verspreiding vragenlijsten/steekproef

Jeugdleden zullen eerder door hun trainer of begeleider gemotiveerd worden om de enquête in te vullen dan door iemand die zij niet kennen. Daarnaast gaf een aantal verenigingen aan dat ze liever niet hadden dat de onderzoeker zelf hun leden zou benaderen.

Het versturen van de enquêtes over de post was geen haalbare optie. Dit zou ten eerste veel tijd en geld kosten en daarbij zouden de verenigingen hun ledengegevens beschikbaar moeten stellen, omdat deze niet bij de gemeente bekend zijn. Daarom zijn de vragenlijsten via een contactpersoon van de sportvereniging verspreid en weer ingenomen.

Doordat de verenigingen zelf verantwoordelijk waren voor de verspreiding en inname van de vragenlijsten, was het niet mogelijk een aselechte steekproef uit te voeren. Omdat de vragenlijsten willekeurig worden uitgedeeld, is er sprake van een toevallige steekproef. En omdat deze steekproef gestratificeerd plaatsvindt, wordt dit ook wel een quotasteekproef genoemd (Baarda & De Goede, 2001). Vooraf is per vereniging aangegeven hoe groot de

steekproef moet zijn en degene die de enquêtes uitdeelt bepaalt uiteindelijk welke eenheden in de steekproef komen.

Bij de grote sportverenigingen (meer dan 100 leden in de doelgroep) is ervoor gekozen om 70 vragenlijsten uit te laten delen. Alle leden in de doelgroep benaderen is niet haalbaar voor deze grote verenigingen. Daarnaast geeft een kleiner aantal ook een goed beeld van de leden van die betreffende vereniging. De kleinere sportverenigingen hebben het aantal vragenlijsten gekregen van het totale aantal leden dat zij telden in de doelgroep.

3.6 Respons

Via de e-mail was aan alle verenigingen gevraagd hoeveel leden ze telden in de leeftijdsgroep 13 t/m 23 jaar. Daarnaast is gevraagd of ze medewerking wilden verlenen aan het verspreiden van de enquêtes door middel van uitdelen en weer innemen. Op de tennisvereniging Holten na hebben alle verenigingen zelf gezorgd voor de verspreiding en inname van de vragenlijsten. De tennisvereniging gaf aan dat niet alle leden trainingen volgen en het daardoor lastig werd om de leden uit de doelgroep te benaderen. Omdat de onderzoeker zelf contacten heeft bij de tennisvereniging, zijn de vragenlijsten bij de leden thuis afgeleverd. Deze konden weer geretourneerd worden in een speciale brievenbus voor junioren op de tennisbaan of op het thuisadres van de onderzoeker. De andere sportverenigingen hebben de vragenlijsten tijdens de trainingen laten uitdelen door leiding, trainer en/of bestuur of hebben ze ook bij hun jeugdleden in de brievenbus gedaan.

Omdat voor een aantal sportverenigingen het seizoen ten einde liep, is de respons uiteindelijk toch lager uitgevallen dan verwacht. Dit geldt voornamelijk voor de voetbalvereniging Holten, DOS Rijssen en de Basketbalvereniging uit Rijssen. De meeste verenigingen hebben aangegeven meerdere malen hun leden gemotiveerd te hebben de enquête in te vullen, maar betreuren de lage respons. Bij Excelsior '31 was er helemaal geen respons. Mede door dat deze grote vereniging nu wegvalt uit het onderzoek, is de respons laag uitgevallen (26,6%).

In tabel 3.1 is een overzicht te vinden van de respons per sportvereniging

Tabel 3.1 Overzicht deelnemende sportverenigingen

(ledenaantallen zijn afgerond op ronde cijfers naar boven)

Sportvereniging	Aantal leden in doelgroep	Uitgezet	Res-pons	Respons in %	Respons van het totaal (%)
Basketballvereniging Risne Stars Rijssen	60	60	13	21,6	7,1
Atletiekvereniging Rijssen	40	40	15	37,5	8,2
Gymnastiekvereniging DOS Rijssen	100	75	7	9,3	3,8
Skeelervereniging Rijssen	60	60	10	16,7	5,5
Tafeltennisvereniging Rijssen	50	50	21	42,0	11,5
Badmintonclub Rijssen	20	20	14	70,0	7,7
Voetbalvereniging Excelsior '31 te Rijssen	320	75	0	0	0
Voetbalvereniging Blauw Wit '66 Holten	125	75	29	38,7	15,9
Rijvereniging de Bergruiters te Holten	15	15	6	40,0	3,3
Gymnastiekvereniging Bato te Holten	70	60	30	50,0	16,5
Zwem en polo Club Twenhaarsveld te Holten	20	20	12	60,0	6,6
Voetbalvereniging Holten	115	75	7	9,3	3,8
Tennisclub Holten	70	60	18	30%	9,9
Totalen	1065	685	182	26,6%	100

3.7 Beperkingen

De uiteindelijke repons is geen goede afspiegeling van de gehele populatie in de gemeente Rijssen-Holten. Een aantal grote sporten zoals volleybal en hockey komen niet in dit onderzoek voor. Daarnaast zijn tennis en voetbal ook ondervertegenwoordigd ten opzichte van het totale aantal verenigingen in deze takken van sport binnen de gemeente.

De sportverenigingen hebben zelf de vragenlijsten verspreid onder de leden. Omdat niet alle leden bij de (grote) sportverenigingen een vragenlijst hebben gekregen moet worden opgemerkt dat er dus sprake is van selectie. Dit heeft invloed op de externe validiteit van het onderzoek. Daarnaast kan het zo zijn dat voornamelijk de fanatieke leden of leden die op de training waren de vragenlijst hebben geretourneerd wat invloed kan hebben op de resultaten.

3.8 Data-analyse

De vraagstelling met betrekking tot huidige situatie bij de sportverenigingen, de eerste onderzoeksvraag, is beschrijvend. De resultaten van het vooronderzoek moeten antwoord geven op deze onderzoeksvraag. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 4.

Nadat alle vragenlijsten waren terugontvangen, zijn de antwoorden van op de vragen ingevoerd in het statistische computerprogramma SPSS. Aan ieder antwoord is een code toegekend. Vragen waarbij men meerdere antwoorden kon invullen, zijn als aparte vragen gecodeerd.

Er was een klein aantal 'missing values'. Deze zijn voornamelijk toe te schrijven aan het vergeten in te vullen van vragen of vragen die bewust zijn overgeslagen omdat deze niet van

toepassing waren. Het is niet zo dat er een vraag uitgehaald is, omdat deze niet begrepen is. Bij de data analyse en het kiezen van de verschillende analysemethoden is gebruik gemaakt van het Basishandboek SPSS van De Vocht (2002), de Survival Manual van Pallant (2003) en van de Elektronische SPSS helpdesk op de website van de Universiteit van Tilburg (www.uvt.nl).

3.8.1 Beschrijvende analyse

De meeste vragen in de vragenlijsten hebben nominale antwoordcategorieën. Daarom is gebruik gemaakt van beschrijvende analyses, zoals frequentieverdelingen en kruistabellen. Frequentieverdelingen geven weer hoe vaak een bepaald antwoord is gegeven. Deze kan worden weergegeven in aantallen en in procenten.

Door het aanmaken van kruistabellen is het mogelijk om een tabelanalyse uit te voeren.

In een kruistabel kun je precies zien hoe vaak elke combinatie van scores (categorieën) op de variabelen voorkomt. De cellen van de kruistabel geven het aantal keren dat een combinatie voorkomt weer.

3.8.2 Factoranalyse

Met behulp van factoranalyse kan een aantal variabelen (bijvoorbeeld een aantal stellingen in een vragenlijst) teruggebracht worden tot een kleiner aantal variabelen. Ook als de indeling voorondersteld is, is het goed te kijken of deze indeling overeenkomt met de data, door deze te controleren met behulp van een factoranalyse.

Er is een factoranalyse uitgevoerd op de motieven voor het verrichten van vrijwilligerswerk. In de literatuur is gesproken over de verschillende motieven en met factoranalyse kan getoetst worden of deze indeling ook in dit onderzoek geldt. Ook voor de stellingen over betrokkenheid en motieven voor lidmaatschap is een factoranalyse uitgevoerd.

Om tot eenvoudig interpreteerbare factoren te komen is gebruik gemaakt van rotatie. Er is gekozen voor weergave van de ladingen die een waarde van 0,3 of hoger hebben. Om de beste benadering van de eenvoudige structuur te achterhalen is gebruik gemaakt van de rotatietechniek VARIMAX. De eenvoudige structuur wil zeggen, dat een item slechts op een factor laadt. Er wordt gekeken naar welke techniek de eenvoudige structuur het beste benaderd. Met de verschillende componenten die gevonden zijn in de factoranalyse is door middel van regressieanalyse gekeken of er samenhang is.

3.8.3 Regressieanalyse

Bij regressieanalyse wordt een verband tussen een afhankelijke variabele en één (enkelvoudige regressieanalyse) of meer (meervoudige regressieanalyse) onafhankelijke variabelen verondersteld. Een voorwaarde voor de regressieanalyse is dat de afhankelijke variabele van interval of ratio niveau moet zijn. Een voordeel van een regressieanalyse is dat daarmee de afzonderlijke effecten van de variabelen kunnen worden vastgesteld en de richting (positief of negatief).

De B geeft aan met hoeveel de afhankelijke variabele verandert wanneer de betreffende onafhankelijke variabele met één eenheid stijgt. Met de t-toets wordt gekeken of de verschillende effecten significant zijn ($p < 0.05$). Het hele regressiemodel wordt getest met behulp van ANOVA (F-toets). De voorspellende kracht van het model kan bepaald worden met behulp van de verklaarde variantie (R^2). Deze R^2 geeft aan hoeveel variantie in de afhankelijke variabele verklaard wordt door de variantie in alle onafhankelijke variabelen gezamenlijk. De R^2 moet significant afwijken van 0. Ook hier moet $p < 0.05$ zijn.

In dit onderzoek zijn 'vrijwilligerswerk' en de 'betrokkenheid' de afhankelijke variabelen. Dit zijn de vetgedrukte variabelen uit het onderzoeksmodel. De motieven voor lidmaatschap, motieven voor vrijwilligerswerk, kenmerken van de jeugd en eigenschappen van de sportvereniging vormen de onafhankelijke variabelen. Vrijwilligerswerk (willen) verrichten is een dichotome variabele. Dit houdt in dat het een nominale variabele is met twee antwoordcategorieën (ja of nee). Hierbij wordt de eerder genoemde voorwaarde dat de afhankelijke variabele van ratio of interval niveau dient te zijn geschonden. Daarom moet er bij de analyse op vrijwilligerswerk gebruik worden gemaakt van een logistische regressieanalyse.

3.8.3.1 Logistische regressieanalyse

Bij een logistische regressieanalyse wordt er gekeken hoe goed de onafhankelijke variabelen die in het regressiemodel zijn opgenomen kunnen voorspellen in welke van de twee categorieën van de afhankelijke variabele een case/onderzoekseenheid valt.

Bij het interpreteren van de resultaten zijn er verschillen met gewone regressieanalyse: bij logistische regressieanalyse wordt er gekeken naar de B in termen van de *logit* en de *Exp B*, ook wel de *odds* genoemd.

De odds is de verhouding van de kans dat de gebeurtenis wel optreedt en de kans dat de gebeurtenis niet optreedt. In dit geval is de gebeurtenis of men wel of niet vrijwilligerswerk verricht of wil verrichten. De logit is het natuurlijk logaritme van deze kansverhouding. Om de resultaten van deze logistische regressieanalyse zo goed mogelijk begrijpbaar te maken voor iedere lezer van dit onderzoek zal er verder niet in termen van logit gesproken worden maar zal dit onderzoek zich beperken tot de odds.

De resultaten zullen als volgt geïnterpreteerd worden: wanneer de odds groter zijn dan 1 is het waarschijnlijker dat de gebeurtenis wel dan niet optreedt. Bij odds kleiner dan 1 is het minder waarschijnlijk dat de gebeurtenis wel optreedt dan niet optreedt. Wanneer de odds gelijk zijn aan 1 is de kans precies 50%. Het is dan even waarschijnlijk dat de gebeurtenis wel optreedt dan niet optreedt.

De Wald-toets is te vergelijken met de t-toets bij 'gewone' regressieanalyse en geeft aan of er sprake is van significantie. Het hele regressiemodel wordt getest met behulp van *de -2LL* (log likelihood). Een lage waarde van de *-2LL* betekent dat het model goed bij de data past. De chikwadraat-toets is vergelijkbaar met de overall F-toets bij gewone regressieanalyse.

Bij de uitvoering van de regressieanalyses is een aantal variabelen hergecodeerd. Er zijn dummyvariabelen aangemaakt die een wel/niet codering kennen. Een antwoordcategorie waarvoor geen dummy is aangemaakt, wordt gezien als de referentiegroep.

3.9 Slot

In dit hoofdstuk is ingegaan op de opzet en uitvoering van het onderzoek. In het volgende hoofdstuk worden de resultaten die zijn voortgekomen uit de gesprekken met de sportverenigingen beschreven.

4. Vooronderzoek sportverenigingen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vooronderzoek beschreven. De gesprekken die gevoerd zijn met Zwem- en poloclub Twenhaarsveld, Skeelervereniging Rijssen, Gymnastiekvereniging DOS en voetbalvereniging Excelsior '31 zijn hierin uitgewerkt. Er is onderscheid gemaakt in de onderwerpen vrijwilligerswerk, betrokkenheid, jeugd, gemeente en andere instanties. De resultaten zijn zoveel mogelijk per sportvereniging uitgewerkt.

4.1 Vrijwilligerswerk

4.1.1 Problemen

Omdat de sportverenigingen eerder aangegeven hebben problemen te hebben met vrijwilligers, is gevraagd welke specifieke problemen ze hebben.

Twenhaarsveld geeft aan dat de problemen die er destijds (tijdens enquête breedtesportimpuls) speelden, zijn opgelost. Destijds was er geen nieuwe waterpolotrainer voorhanden. Een algemeen probleem is dat bestuursleden vaak teveel zaken naar zichzelf toe trekken in plaats van te delegeren. Hierdoor wordt het vaak teveel werk waardoor mensen afhaken, terwijl dit niet zo hoeft te zijn. Ook zijn er problemen met het vinden van een nieuw bestuur. Vaak zijn de geschikte mensen al bezet en ook schrikt het mensen af.

Volgens Twenhaarsveld zijn mensen vaak bang dat ze het niet kunnen. Bestuursleden hebben vaak wel binding met de club. Soms nemen in commissies wel personen plaats die minder binding hebben met de club. Deze komen vanwege studie of via kennissen in de vereniging terecht.

De Skeelervereniging geeft aan dat er weinig volwassenen zijn binnen de vereniging. Dit is lastig voor het vinden van kader waardoor jeugdleden moeten worden ingezet bij het assisteren bij trainingen. Ook is er sprake van veel wisseling in het bestuur door jonge leden die gaan studeren en daarom hun bestuursfunctie neerleggen.

De Skeelervereniging is een nog jonge vereniging die nog maar vijf jaar bestaat. Hierdoor is er weinig ervaring binnen de vereniging. Er zijn slechts twee personen die er vanaf het begin bij waren. Doordat de sport voornamelijk in het zomerseizoen wordt beoefend en men niet over een eigen locatie beschikt, is er weinig sprake van continuïteit en moeten veel vrijwilligersfuncties ieder jaar weer opnieuw worden ingevuld.

DOS geeft aan dat er door wet- en regelgeving steeds meer taken bijkomen, wat vraagt om een hoger niveau, zoals het uitvoeren van een risico-inventarisatie die opgelegd wordt door de gymnastiekbond. Hierdoor krijgt het bestuur er steeds meer taken bij. Ook is het ledenaantal de afgelopen tijd sterk gestegen, van 300 naar 500 leden. Dit zorgt voor zwaardere belasting van het bestuur waardoor sommige mensen nu dubbele taken hebben. Momenteel zijn er 6 bestuursleden, maar niemand wil de taak van voorzitter op zich nemen. Ook kosten taken veel tijd, organisatie en denkwerk. Men voelt zich af en toe net een ondernemer. Een ander probleem is dat 'de leiding' de enigen zijn die direct contact hebben met de leden. De leiding zijn de personen die de trainingen verzorgen op de verschillende locaties. De leiding wordt tot zaken aangespoord door het bestuur, maar pakt dit niet altijd op. Een zaalcoördinator ontbreekt; deze zou een koppeling moeten zijn tussen leiding en bestuur.

Excelsior '31 geeft aan dat ze over het algemeen altijd mensen te kort komen. Ouders zijn hier nauw betrokken, hebben vaak ook een voetbalachtergrond en zijn daardoor actief als vrijwilliger. Excelsior '31 geeft net als Dos aan dat de lat steeds hoger wordt gelegd voor mensen die functioneren als vrijwilliger binnen de vereniging.

4.1.2 Oorzaken

Er is gevraagd aan de verenigingen wat volgens hen de oorzaken zijn van de vrijwilligersproblematiek bij sportverenigingen.

Twenhaarsveld geeft aan dat volwassen graag zelf het moment willen kiezen waarop ze iets willen doen. Men wil graag de eigen (vrije)tijd indelen.

De Skeelervereniging geeft aan dat veel van de leden lid zijn om vanwege het hebben van een verzekering en om recreatief te sporten. Men houdt zich niet zo zeer bezig met het reilen en zeilen van de vereniging. Het is een individuele sport, er heerst geen teamgeest. Ook de Skeelervereniging geeft aan dat mensen veel andere bezigheden in de vrijetijd hebben en vaak werken volgens een strak schema. Vrijwilligerswerk past hier vaak niet tussen.

Bij DOS krijgt de leiding een kleine vergoeding. Hierdoor zien zij zichzelf niet echt als vrijwilliger. Door meer waardering, vermelding in kranten en beloning in de vorm van presentjes gaan zij zich inmiddels meer als vrijwilliger zien.

4.1.3 Oplossingen

De verenigingen hebben ieder zo hun eigen ideeën over oplossingen voor het vrijwilligersprobleem:

Twenhaarsveld geeft aan dat het helpt mensen er binnen een groep op aan te spreken. In het bijzijn van meerdere personen vertellen dat er zonder vrijwilligers geen voortgang is van bijvoorbeeld activiteiten. Men voelt men zich dan aangesproken en hierdoor motiveren ze elkaar om iets te gaan doen, want ze willen niet dat bepaalde activiteiten stoppen.

De Skeelervereniging geeft aan dat je mensen verantwoordelijkheden moet geven. Als bestuur moet je delegeren: in iedere commissie heeft één bestuurslid zitting die de uitvoerende werkzaamheden coördineert binnen die commissie. Daarnaast moet je mensen laten inzien dat er meer bij vrijwilligerswerk komt kijken, zoals organisatorische vaardigheden, het nakomen van afspraken en ordenen. 'Laat mensen het proberen, pak het ze niet gelijk af'. Dit leidt tot motivatie.

DOS geeft aan dat het belangrijk is om je leden te kennen. Welke vakkennis, opleiding en hobby's zijn er aanwezig onder leden en hun ouders? Zo krijg je inzicht in wie je welke verantwoording kunt geven. Daarnaast kan het werken met meer projectgerichte taken een oplossing zijn. Losse taken werken beter dan een hele functie. Een oplossing is ook vaak ergens gewoon 'in te duiken'. Bijvoorbeeld bij het maken van een website. 'Als uitbesteden niet mogelijk is, moet je het zelf proberen en dan lukt het vaak nog ook'. 'Mensen moeten persoonlijk gevraagd worden'! Juist ook vreemden.

Bij Excelsior '31 verdelen ze de taken met elkaar. Dit zijn geen heel zware taken per persoon. Door deze taakverdeling gaat men langer door. Het plan is net als bij DOS aanwezig om in kaart te brengen wie wat wil/kan doen. Dan kan er gericht gezocht worden. Kijken waar iemand goed in is. Het plan ligt er, maar omdat het nog niet echt noodzakelijk is, is het nog niet tot uitvoering gebracht.

Het blijkt dat de verenigingen geen specifiek vrijwilligersbeleid hebben. DOS geeft aan dat er wel één aanspreekpunt voor alle leiders binnen het bestuur. Twenhaarsveld zegt dat zaken binnen het bestuur besproken worden maar dat voorheen er wel iemand was die trainers stimuleerde.

4.2 Betrokkenheid

4.2.1 Ledenverloop

Er is gevraagd aan de sportverenigingen of zij op de hoogte zijn van het ledenverloop onder jeugdleden en of ze inzicht hebben in de redenen hiervan.

Twenhaarsveld vertelt dat voornamelijk jonge leden lid blijven na het behalen van zwemdiploma. Opzeggen gebeurt bij de secretaris waarbij wordt geïnformeerd naar de reden voor de opzegging van het lidmaatschap. Meestal zegt men op vanwege het overstappen naar een andere sport of omdat men geen zin meer heeft. Een groot aantal meisjes in de leeftijd van 13-15 jaar heeft sinds kort een halfjaarlijks lidmaatschap vanwege de komst van een damesvoetbalelftal in de gemeente. Hierdoor valt er nu uit deze leeftijdsgroep meisjes een deel weg. Twenhaarsveld doet aan ledenwerving door ieder jaar uitnodiging naar alle scholen te sturen over de opening van het zwemseizoen

Bij de Skeelervereniging is er veel verloop onder voornamelijk de jongere jeugd. Dit komt vaak door andere interesses of studie.

DOS heeft een systeem (via de bond) dat de ledenadministratie bijhoudt en dat ook het ledenverloop over een aantal jaar laat zien. Tevens is er een opzeggingsformulier waarbij men moet aangeven wat de reden is van opzegging.

Bij Excelsior '31 is er verloop vanaf de middelbare-schoolleeftijd of als men naar hoger onderwijs gaat. Vaak haakt men af door bijbaantjes. Soms komen ze terug. Senioren doen dan een andere sport binnen de vereniging.

4.2.2 Activiteiten

Alle verenigingen organiseren activiteiten voor hun leden. Bij Dos en Excelsior '31 worden deze gericht op specifieke leeftijdsgroepen. Bij de Skeelervereniging gebeurt dit in het winterseizoen omdat de sport dan stil ligt. Zij organiseren voornamelijk skeelengerichte activiteiten en weinig andere activiteiten zoals feestavonden. Wel is er een afsluitingsavond van het seizoen.

Twenhaarsveld organiseert ook activiteiten voor niet-leden zoals de zwemvierdaagse en conditietesten voor triatlondeelnemers.

DOS geeft aan dat activiteiten wel eens lastig beheersbaar zijn door grote opkomst van jeugdleden.

Bij Excelsior '31 wordt er veel aan supporteren gedaan. Dit in tegenstelling tot de Skeelervereniging en DOS. DOS geeft aan dat er zoveel verschillende disciplines, niveaus en

leeftijdsgroepen zijn dat dit bijna niet mogelijk is. Wel gaat de leiding altijd verplicht mee naar wedstrijden om de leden te begeleiden.

De Skeelervereniging geeft aan dat er maar weinig wedstrijden zijn en dat men hierbij altijd dezelfde mensen tegenkomt.

Twenhaarsveld geeft aan dat er weinig leden kunnen presteren op een hoog niveau doordat zij geen beschikking hebben over een binnenbad. Hierdoor wordt er ook weinig gesupporterd.

4.2.3 Betrokkenheid verhogen

Twenhaarsveld houdt ieder jaar een enquête onder de leden. Hierin wordt gevraagd wat de leden precies willen op zwembad, of - en zo ja – hoeveel officiële wedstrijden zij willen. Op deze manier houdt men rekening met de wensen van de eigen leden.

De Skeelervereniging probeert ieder jaar iets te doen voor vrijwilligers: een keer helpen en je bent een vrijwilliger.

DOS geeft aan dat leden vanaf 13 jaar een assistentencursus en vanaf 16 jaar een leidingcursus kunnen volgen via de bond. Men probeert leden hiervoor te motiveren om ze zo in de toekomst zelf een begeleidingsfunctie te geven binnen de vereniging. Er is bij DOS in het verleden een tevredenheidsonderzoek geweest onder de leden om in kaart te brengen wat leden zoal willen.

De clubcultuur die heerst binnen Excelsior '31 geeft veel sfeer, wat zorgt voor clubbinding.

De vereniging biedt vrijwilligers de mogelijkheid gratis een trainers- of scheidsrechterscursus te volgen.

Er zijn geen hoge drempels (dit bleek tijdens het gesprek waarin de voorzitter zelf kaartjes verkocht en iedereen bij voornaam kon aanspreken). Ze vinden zichzelf een club voor iedereen.

4.2.4 Clubblad & website

Het clubblad van Twenhaarsveld werd niet echt gelezen. Daarom is sinds kort de organisatie van het clubblad in handen van groepje 20-jarige jongens. De website wordt vooral door de jeugdleden goed bezocht. Vooral foto's kijken en het gastenboek zijn populair.

Bij de Skeelervereniging wordt het clubblad wel goed gelezen. Ook de website wordt goed bezocht, maar deze moet nog verder uitgebouwd worden.

Ook bij DOS doet de website het goed. Leden kunnen hun eigen site eraan linken. Zo heeft een aantal gymgroepen bestaande uit jongeren dat gedaan. Het gastenboek blijkt een goed communicatiemiddel tussen leden onderling. Ook is er een clubblad. Mensen moeten

gevraagd worden om stukjes te schrijven, want dit gebeurt niet altijd vrijwillig. Mailen werkt goed en snel en bevordert het schrijven van stukjes.

4.2.5 Ledenvergaderingen

Ledenvergaderingen bij Twenhaarsveld worden slecht bezocht. Op vergaderingen zijn vaak alleen het kader en de overige vrijwilligers aanwezig. Verder wordt er weinig interesse getoond door de leden.. Men heeft geprobeerd met bekende sprekers de ledenvergaderingen aantrekkelijker te maken, maar dit bleek niet te helpen. Volgens Twenhaarsveld hecht alleen een specifieke groep mensen belang aan het bezoeken van een ledenvergadering.

Ook bij DOS wordt geprobeerd de algemene ledenvergaderingen aantrekkelijker te maken door jubilea, bingo's en sprekers, om zo een grotere opkomst te realiseren, maar ook hier werkt het niet echt.

4.3 Jongeren en vrijwilligerswerk

Twenhaarsveld organiseert speciale activiteiten voor de jeugd. Door de jaarlijkse enquête heeft men een goed inzicht in de wensen en behoeften van de jeugd. De jeugdleden worden in groepsverband benaderd om zich in te zetten als vrijwilliger . Zo worden de jongens van de clubkrant nu gevraagd voor het werven van sponsors/adverteerders.

Twenhaarsveld denkt dat jongeren vaak niet aan vrijwilligerswerk doen omdat ze er geen interesse in hebben: ze zien niet in wat het allemaal te bieden heeft. Vaak hebben jongeren ook geen tijd vanwege een bijbaan op de zaterdag. Het geven van studiepunten zou wellicht motiverend kunnen werken voor het doen van vrijwilligerswerk en het realiseren van een grotere betrokkenheid onder de jeugdleden.

Bij verenigingen die minder problemen hebben met het werven van vrijwilligers komt dit volgens Twenhaarsveld doordat mensen elkaar ook buiten de vereniging om kennen. Bijvoorbeeld doordat ze ook samen in de kerk te zitten. Daarom hebben sommige verenigingen minder problemen dan anderen om vrijwilligers 'te strikken'.

De Skeelervereniging geeft ook aan dat jeugd een bijbaan heeft op zaterdag of druk is met school. Op een gegeven moment kiezen ze bewust om te werken in plaats van te sporten of kiezen ze voor verkering. Hier is wel een jeugdcommissie aanwezig, maar daarin zitten geen echte jeugdleden. Wel nemen oudere jongeren zitting in het bestuur.

De Skeelervereniging geeft aan dat het doen van vrijwilligerswerk niet te sturen is. Het is een kwestie van instelling; welke voorbeeldfunctie heeft bijvoorbeeld het thuisfront? Misschien

moeten ouders meer gestimuleerd worden om kinderen het goede voorbeeld te geven. Jongeren erg zijn belangrijk, zij zorgen voor continuïteit naar de toekomst toe!

Daarnaast komt bij vrijwilligerswerk meer kijken: organisatorische werkzaamheden, afspraken nakomen e.d.. Dit kan bij jongeren tot nieuwe studie leiden. De Skeelervereniging gaat uit van het volgende standpunt: “Laat jongeren het proberen, pak het ze niet gelijk af. Een dergelijke aanpak werkt motiverend”

DOS heeft geen jongeren in bestuur. Dit wordt voornamelijk door ouders gedaan. Wel verkopen de jeugdleden loten en schrijven ze stukjes voor het clubblad. Oudere jeugd is vaak leiding en is hierdoor meer betrokken. Dit komt omdat zij zelf ook vaak op hoog niveau gesport hebben.

Bij Excelsior '31 werkt de oudere jeugd met de jongere jeugd. Bijvoorbeeld bij het geven van trainingen. Senioren doen voornamelijk het bestuurswerk. Dit zijn soms 20-plussers.

Jeugdleden zijn meer doeners, hebben volgens Excelsior '31 weinig verantwoordelijkheidsbesef. Taken voor de jongeren liggen meer in de begeleidings sfeer. Soms doen ze het vanuit hun opleiding, zoals de CIOS. Excelsior '31 benadrukt dat je jongeren erop moet aanspreken, ze willen gevraagd worden.

4.4 Gemeente en andere instanties

Twenhaarsveld oppert het idee van een vrijwilligersplatform: hoe kun je mensen vragen, waar kun je ze vinden en bij wie moet je het zoeken? Volgens Twenhaarsveld moet de gemeente vooral advies geven. Ook aan mensen buiten de vereniging. Cursussen worden vanuit de bonden georganiseerd, maar verenigingen moeten dit zelf regelen. Subsidies lossen het probleem niet op. Informatieverschaffing leuk verpakken zou een idee zijn om jongeren te bereiken. Vrijwilligerswerk met alles eromheen is méér. Dit moet je de jeugd duidelijk zien te maken.

De Skeelervereniging geeft aan dat de trainingscursussen die via de bond georganiseerd worden, vaak ver weg zijn. Skeelers is kleine sport. Animo voor trainingscursussen is er zeker, als het in de buurt zou zijn. Jongeren hebben vaak geen eigen vervoer en kunnen daarom niet naar die trainingscursussen. De Skeelervereniging is bekend met het NISB, dit komt door de landelijke skeelerdag. Vergaderingen van sportbond worden altijd bezocht. Ook kent men het NOC*NSF van verschillende onderzoeken.

DOS geeft aan dat vergoeding van cursussen nu door vereniging gebeurt, maar dat misschien de gemeente hierin kan bijdragen. Studiepunten geven voor het doen van vrijwilligerswerk zou een idee zijn om jongeren meer te motiveren. Dan zou de gemeente moeten overleggen met scholen. Een vrijwilligersbank is niet zo zeer voor sport geschikt volgens DOS.

DOS zou meer duidelijkheid willen hebben over het beloningssysteem. Belangrijk is te weten wat er mag en kan. Bij DOS zijn er vaak afmeldingen van leden door financiële situatie thuis (bijv. door scheiding van ouders). Misschien is er op dit vlak een rol voor de gemeente weggelegd.

DOS merkt een sterke groei van het ledenaantal. Andere vormen van gymnastiek, zoals jazz en streetdance zijn in opkomst. Ook de andere Rijssense gymvereniging is groeiende. Het is DOS niet duidelijk of dit komt door het belang van bewegen onder steeds zwaarder wordende kinderen of dat scholen jeugd stimuleren om te gaan bewegen. Een boekje voor basisschooljeugd voor werving leden zou een goed idee zijn. DOS geeft aan de website van de gemeente onduidelijk te vinden.

De gemeente heeft geen actief beleid, vindt Excelsior '31. Dit komt volgens Excelsior '31 voort uit de SGP (de grootste politieke partij). Volgens Excelsior '31 stelt de gemeente zich niet actief op. 'Je moet mensen helpen die graag iets willen doen'. De gemeente zou ook een rol kunnen spelen bij contacten tussen de verenigingen en het NOC*NSF. De vereniging is weinig op de hoogte van de activiteiten van deze overkoepelende organisatie.

4.5 Slot

Het vooronderzoek had als doel inzicht te krijgen in welke specifieke problemen die sportverenigingen hebben met vrijwilligerswerk en om kijken wat er aan clubbinding gedaan wordt. Het antwoord hierop is tevens het antwoord op de eerste onderzoeksvraag en deze wordt beantwoord in hoofdstuk 6.

Op het gebied van verenigingsondersteuning kunnen al wel een aantal conclusies getrokken worden. De gemeente wordt door de verenigingen als een adviesorgaan beschouwd dat ondersteuning moet bieden op het gebied van informatievoorziening, cursussen en subsidies.

Het blijkt dat de sportverenigingen niet zo zeer op de hoogte zijn van projecten van het NSIB en het NOC*NSF. Deze organisaties bieden vaak handige hulpmiddelen en hebben projecten en brochures speciaal voor sportverenigingen.

Internet en e-mail blijken een goed middel te zijn voor de sportverenigingen om informatie-uitwisseling en contacten tussen leden onderling te bevorderen.

In dit hoofdstuk zijn de resultaten die uit de gesprekken naar voren zijn gekomen beschreven. De resultaten van het onderzoek onder de jeugdleden worden beschreven in het volgende hoofdstuk.

5. Onderzoek jeugdleden

In dit hoofdstuk zijn de resultaten beschreven die komen uit de vragenlijsten die verspreid zijn onder de jeugdleden. Allereerst is er gekeken naar de verdeling van de scores, daarna zijn er analyses uitgevoerd. Bij de verdeling van de scores moet worden opgemerkt dat sommige respondenten niet alle vragen beantwoord hebben. Hierdoor kunnen de aantallen soms onder 182 uitkomen. De vermelde percentages hebben betrekking op het aantal geldige antwoorden. De antwoorden die gegeven werden op de 'anders namelijk' categorieën zijn terug te vinden in bijlage IV.

5.1 Kenmerken jeugdleden

Aan de hand van de vragenlijst kan meer inzicht worden verkregen in sociaal-demografische kenmerken van de jeugdleden. In tabel 5.1 worden het geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, woonplaats, woonsituatie, geloofsovertuiging en het al dan niet hebben van een (bij)baan weergegeven.

Uit de tabel is af te lezen dat jongens en meisjes ongeveer evenredig verdeeld zijn. De gemiddelde leeftijd is 16,4 jaar. De modus ligt bij de 13-jarigen.

Het merendeel van alle respondenten zit nog op de middelbare school. Slechts 3 respondenten studeren aan een universiteit. Dit kan komen doordat universiteit en HBO-instellingen vaak goede en goedkope sportfaciliteiten hebben voor hun studenten. Ook worden studenten lid van studentensportverenigingen.

Het grootste deel van de respondenten woont in Holten. De respons onder de Holtense sportverenigingen was dan ook hoger dan onder de sportverenigingen uit Rijssen. Andere woonplaatsen die genoemd werden waren omringende plaatsen zoals Enter, Bathmen, Markelo of oudere jeugd die op kamers woont in Zwolle, Leeuwarden of Groningen.

Opvallend is dat er vrijwel geen allochtonen tussen de respondenten zitten. Omdat de vragenlijsten niet zelf zijn uitgedeeld, kunnen er geen uitspraken worden gedaan over de reden waarom allochtonen de vragenlijst niet ingevuld hebben. Ook is er niet bekend hoeveel allochtonen zich in de populatie bevinden.

Van alle respondenten woont 89% bij twee volwassenen in een huis. DOS gaf tijdens het interview al aan dat jeugd vaak noodgedwongen afhaakt omdat het lidmaatschap niet meer

betaald kan worden als de ouders gaan scheiden. Dit verklaart wellicht waarom de meeste jeugdleden uit een twee-oudergezin komen.

Het valt op dat ruim tweederde van alle respondenten een geloofsovertuiging heeft. Hervormd en Gereformeerd werden het meest ingevuld. In de gemeente Rijssen-Holten speelt de gereformeerde kerk een grote rol en de SGP is dan ook de grootste politieke partij.

Van alle respondenten uit dit onderzoek heeft het merendeel een (bij)baan.

Tabel 5.1 Kenmerken van de jeugdleden

	Steekproef (n=182)	
	n	%
Man/jongen	87	47,8
Vrouw/meisje	94	51,6
13-14 jaar	61	33,5
15-16 jaar	45	24,7
17-18 jaar	28	15,4
19-20 jaar	26	14,3
>21	21	11,5
Lager onderwijs	4	2,2
Lbo, vbo	15	8,2
Mavo, vmbo	36	19,8
Havo,		
vwo	73	40,1
Mbo	27	14,8
Hbo	22	12,1
Universiteit	3	1,6
Rijssen	70	38,5
Holten	98	53,8
Anders	13	7,1
Alleen, op mezelf	9	4,9
Samenwonend	3	1,6
2 volwassenen	162	89
1 volwassene	5	2,7
Anders	2	1,1
Nederland	178	97,8
Anders	3	1,6
Hervormd	71	39
Katholiek	9	4,9
Gereformeerd	38	20,9
Geen	57	31,3
Anders	4	2,2
(bij)Baan	113	62,1
Geen (bij)baan	68	37,4

Sporten en tv-kijken worden het meest genoemd bij de vraag wat de respondenten zoal doen in hun vrije tijd. Studeren en lezen doen de respondenten minder vaak. Bij ‘anders’ werd veelal computeren, MSN en winkelen genoemd. In onderstaande tabel is de verdeling van de vrijetijdsbesteding weergegeven.

Tabel 5.2 Verdeling vrijetijdsbesteding

Steekproef (n=182)		
Vrijetijdsbesteding	n	%
Sporten	159	87,4
Studeren	68	37,4
Tv kijken	105	57,7
Uitgaan	99	54,4
Lezen	48	36,4
Werken	88	48,4
Anders	53	29,1

Gemiddeld is men 6,5 jaar lid van de sportvereniging. De mediaan ligt op 6,0 jaar.

Bijna 25% zegt ook lid te zijn van een andere vereniging. Vooral jeugdleden van de Tennis Club Holten en gymnastiekvereniging Bato zijn nog lid van een andere sportvereniging (zie bijlage IV).

Aan de respondenten is ook gevraagd hoe ze sporten. In tabel 5.3 is te zien dat meer dan de helft van de respondenten zowel individueel als in teamverband sport. Ook wordt er door de respondenten weinig onderscheid gemaakt tussen tussen competitie/wedstrijden of recreatief sporten. De meeste respondenten doen beide.

Tabel 5.3 Verdeling hoe er gesport wordt onder de respondenten

Steekproef (n=182)		
Hoe wordt er gesport?	n	%
Individueel	30	16,5
Teamverband	59	32,4
Beide	93	51,1
Competitie	96	52,7
Wedstrijden	103	56,6
Recreatief	100	54,9

5.2 Betrokkenheid

Betrokkenheid is gemeten aan de hand van zeven stellingen. De resultaten hiervan staan in tabel 5.4. en hieruit blijkt dat 60,4% het eens tot zeer eens is met de stelling over betrokkenheid. Bij de stelling over verbondenheid geeft 50% aan het eens tot zeer eens te zijn. Het clubblad wordt veelal gelezen en ook de website wordt door de meeste respondenten

regelmatig bezocht. Vergaderingen worden weinig bezocht en ook supportereren wordt weinig gedaan. Met betrekking tot het laatste valt op te merken dat dit bij sommige sportverenigingen ook minder een rol speelt omdat binnen de betreffende vereniging weinig aan wedstrijden gedaan wordt.

Tabel 5.4 Mate van betrokkenheid gemeten aan de hand van stellingen

Betrokkenheid	zeer mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	zeer mee eens
Ik voel me betrokken bij de vereniging	1,6%	6,0%	30,8%	43,4%	17,0%
Ik voel me verbonden met de vereniging	2,2%	12,6%	34,1%	34,6%	15,4%
Ik lees het clubblad	18,1%	11,0%	12,6%	30,8%	25,3%
Ik maak gebruik van de website	18,7%	18,7%	23,3%	24,2%	12,1%
Ik kom supportereren bij clubgenoten	11,5%	17,6%	31,9%	25,3%	12,1%
Ik bezoek de (algemene) ledenvergaderingen	44,0%	22,0%	10,4%	16,5%	6,0%
Ik doe mee aan activiteiten van de club	1,6%	7,1%	22,0%	44,5%	23,1%

Factoranalyse betrokkenheid

Op de stellingen die te maken hebben met betrokkenheid is een factoranalyse uitgevoerd (zie tabel 5.5). Na Varimax-rotatie blijkt dat niet alle stellingen in één component komen, maar in twee. Al is de eenvoudige structuur niet heel duidelijk. Te zien is dat veel items beide componenten laden. Clubblad, website en vergaderingen bezoeken vormen de eerste component. Dit zijn tastbare middelen waaruit betrokkenheid kan blijken. De tweede component bevat meer de items die betrekking hebben op clubliefde.

Tabel 5.5 Factoranalyse stellingen betrokkenheid

Item	Component 1 Middelen	Component 2 Clubliefde
Clubblad	,847	
Website	,825	
Vergaderingen	,639	,308
Activiteiten		,787
Betrokkenheid	,373	,747
Verbondenheid	,428	,674
Supporteren	,307	,584
% verklaarde variantie	31,8%	30,54%

5.3 Vrijwilligerswerk

5.3.1 Vrijwilligerswerk verrichten

Bijna de helft van alle respondenten heeft wel eens taken verricht voor zijn of haar sportvereniging (tabel 5.6). De taken lopen zeer uiteen, maar de meeste jongeren hebben wel eens training gegeven of geholpen bij activiteiten. Een overzicht van de verrichte taken staat in bijlage IV.

Tabel 5.6 Verdeling van de respondenten ten aanzien van het verrichten van taken voor de eigen vereniging.

Steekproef (n=182)		
Taken willen verrichten	n	%
Ja	131	72,4
Nee	50	27,6
Reeds taken verricht	89	50

De 89 respondenten is gevraagd hoe men tot het verrichten van deze taken is gekomen (tabel 5.7). Meestal is men benaderd door een (bestuurs)lid van de vereniging. Op eigen initiatief meldde zich slechts 10,4% .

Tabel 5.7 Verdeling van de respondenten die reeds taken verricht hebben. Hoe is men tot het verrichten van taken gekomen.

Steekproef (n=182)		
Hoe tot taken gekomen	n	%
via partner, vrienden of familie	19	10,4
benaderd door ander lid vereniging	20	11
benaderd door bestuurslid	25	13,7
op eigen initiatief	19	10,4
anders	5	2,7

5.3.2 Vrijwilligerstaken

Opvallend is dat veel respondenten (72,4%) aangeven wel taken te willen verrichten voor de vereniging.

De vrijwilligerstaken zijn opgesplitst in kadertaken en overige vrijwilligerstaken (tabel 5.8 en 5.9). De respondenten konden meerdere taken aankruisen in de vragenlijst.

Bij de kadertaken is te zien dat de sportgerichte taken zoals training geven en coachen/begeleiden hoog scoren. Bestuurlijke taken zijn minder populair. Meehelpen bij het organiseren van toernooien en activiteiten scoort ook hoog

Tabel 5.8 Bereidheid tot het verrichten van kadertaken

Kadertaken	Steekproef (n=182)	
	n	%
Administratieve taken	17	9,3
Financiële taken	13	7,1
Bestuurlijke taken	11	6
Commissie taken	12	6,6
Training geven	98	53,8
Coachen/begeleiden	74	40,7
Scheidsrechter	27	14,8
Clubblad redactie	39	21,4
Organisatie toernooien	51	28
Organisatie activiteiten	78	42,9
Anders	13	7,1
Geen	21	11,5

Bij de overige vrijwilligerstaken valt op dat het meehelpen bij het begeleiden van de jongste jeugd hoog scoort. Meehelpen bij activiteiten wordt door maar liefst 101 respondenten aangekruist. Ook is 33% wel bereid de handen uit de mouwen te steken in de keuken of achter de bar.

Tabel 5.9 Bereidheid tot het verrichten van overige vrijwilligerstaken

Andere vrijwilligerstaken	Steekproef (n=182)	
	n	%
Meehelpen begeleiden jongste jeugd	88	48,4
Stukjes schrijven clubblad/website	39	21,4
Meehelpen tijdens activiteiten	101	55,5
Meehelpen tijdens toernooien	68	37,4
Clubblad rondbrengen	26	14,3
Meehelpen bar/keuken	60	33
Onderhoud	9	4,9
Anders	1	0,5
Geen	23	12,6

5.4 Motieven

5.4.1 Motieven voor vrijwilligerswerk

In tabel 5.10 is een overzicht te vinden van de antwoordverdeling op vraag naar de motieven voor vrijwilligerswerk. De respondenten zijn het eens tot zeer eens met de stellingen: voor het plezier, anderen helpen, leren, steunen vereniging, het samen met anderen iets doen en iets goed voor anderen. Het in de belangstelling staan vinden de respondenten helemaal niet belangrijk. Bij waardering van anderen is weinig 'mee eens' ingevuld. Dat je met vrijwilligerswerk je vereniging steunt en anderen helpt, wordt wel belangrijk gevonden door de respondenten. Met betrekking tot de stelling dat vrijwilligerswerk bijdraagt tot het

ontwikkelen van vaardigheden antwoord 39% het daarmee eens te zijn, 29% is neutraal en 22,5% denkt dat vrijwilligerswerk geen rol speelt bij het ontwikkelen van vaardigheden.

Tabel 5.10 Verdeling motieven om wel of niet aan vrijwilligerswerk te doen

Motieven voor vrijwilligerswerk	zeer mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	zeer mee eens
Om in contact te komen met anderen	6,6%	12,6%	39,0%	33,0%	6,6%
Voor mijn plezier	2,7%	7,1%	19,2%	44,0%	24,7%
Om anderen te kunnen helpen	1,1%	3,8%	19,8%	53,8%	19,2%
Om zelf iets te kunnen leren	2,2%	9,9%	25,8%	41,2%	18,7%
Om de vereniging te steunen	1,6%	8,2%	19,8%	44,5%	23,6%
Om iets te doen te hebben	16,5%	34,6%	33,5%	9,9%	3,3%
Omdat ik graag in de belangstelling sta	46,7%	35,2%	13,2%	1,1%	1,6%
Om samen met anderen bezig te zijn	4,4%	9,9%	31,1%	46,7%	5,5%
Omdat anderen mij dan meer waarderen	35,2%	34,6%	23,6%	3,3%	1,1%
Om mijn vaardigheden te ontwikkelen	6,0%	16,5%	29,1%	39,0%	6,6%
Om zo iets goeds voor anderen te doen	0,5%	4,9%	28,0%	52,2%	12,2%
Omdat ik me betrokken voel bij de vereniging	4,9%	7,1%	40,7%	35,7%	9,3%

Bij motieven om *niet* aan vrijwilligerswerk te doen zegt 19,2% er nooit voor gevraagd te zijn en 31,8% geeft aan er nog nooit over nagedacht te hebben. Dit bewijst dat sportverenigingen toch moeten proberen ook jongeren te vragen voor taken of ze ervan bewust maken dat zij ook een steentje bij kunnen dragen. Een groot aantal respondenten meent er gewoonweg geen tijd voor te hebben.

Motieven om niet aan vrijwilligerswerk te doen	zeer mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	zeer mee eens
Het spreekt me niet aan	19,2%	27,5%	29,1%	15,9%	7,1%
Ik denk dat ik er niet geschikt voor ben	23,6%	30,8%	31,9%	11,0%	1,6%
Ik wordt er niet voor gevraagd	18,1%	20,9%	39,6%	14,8%	4,4%
Ik heb hier nog nooit over nagedacht	15,9%	20,9%	30,2%	22,5%	9,3%
Ik heb geen tijd	13,2%	15,9%	26,4%	29,1%	14,3%

Factoranalyse motieven vrijwilligerswerk

Na Varimax-rotatie kunnen we de verschillende motieven voor vrijwilligerswerk opsplitsen in drie componenten. Aan componenten is door de onderzoeker een naam toegekend.

In tabel 5.11 is te zien dat de eerste component een combinatie is sociale motieven (plezier, contact met anderen en samen met anderen bezig zijn) en motieven gericht op persoonlijke ontwikkeling (leren en vaardigheden ontwikkelen). In het tweede component, bevinden zich de motieven gericht op het steunen, helpen van de vereniging of anderen en is daarom het ondersteuningsmotief genoemd. Het derde component kan het best omschreven worden als

het egomotief. Hierin bevinden zich de motieven die gericht zijn op waardering, belangstelling en iets te doen te hebben.

Tabel 5.11 Factoranalyse op motieven voor vrijwilligerswerk

Item	Component 1 Ontwikkeling/sociaal motief	Component 2 Ondersteunings motief	Component 3 Egomotief
Leren	,834		
Plezier	,758		
Vaardigheden	,741		
Samen met anderen	,700		
Contact met anderen	,652		
Steunen vereniging		,814	
Anderen helpen		,716	
Betrokkenheid		,654	
Iets goed voor anderen doen	,315	,627	
Waardering			,814
Belangstelling staan			,788
Iets te doen te hebben			,522
% verklaarde variantie	32,16%	13,55%	12,11%

5.4.2 Motieven voor lidmaatschap

De motieven voor lidmaatschap zijn weergegeven in tabel 5.12. Bij motieven voor lidmaatschap geeft het merendeel van de respondenten aan lid te zijn voor het plezier. Geloofsovertuiging en of andere familieleden ook lid zijn spelen hierbij minder een rol. Als andere redenen voor lidmaatschap worden voornamelijk gezelligheid en sociale contacten genoemd.

Tabel 5.12 Motieven voor lidmaatschap

Motieven voor lidmaatschap	zeer mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	zeer mee eens
Ik ben lid voor mijn plezier	0,0%	0,5%	4,4%	26,9%	67,6%
Ik ben lid om te bewegen	2,2%	4,4%	19,2%	37,4%	36,3%
Ik ben lid om competitie/wedstrijden te spelen	11,5%	13,7%	21,4%	30,8%	21,4%
Ik ben lid omdat mijn vrienden hier ook lid zijn	17,0%	18,1%	27,5%	23,1%	12,6%
Ik ben lid omdat mijn familieleden hier ook lid zijn	51,1%	23,1%	15,9%	4,9%	3,3%
Ik ben lid omdat de vereniging dicht bij huis is	29,1%	29,7%	23,1%	11,0%	6,0%
Ik ben lid vanwege geloofsovertuiging	76,9%	14,8%	4,9%	0,5%	0,5%

Belangrijkste reden voor opzegging zou zijn 'geen plezier meer hebben' (tabel 5.13). Studievoortgang in een andere stad scoort ook 15%, terwijl 21% niet van plan is het lidmaatschap op te zeggen.

Tabel 5.13 Verdeling belangrijkste redenen voor opzegging lidmaatschap

Belangrijkste reden van opzegging	Steekproef (n=182)	
	n	%
Studievoortgang in een andere stad	27	14,8
Andere trainer	2	1,1
Vrienden stoppen ook	15	8,2
Geen plezier meer	76	41,8
Vanwege een (bij)baan	13	7,1
Geen, ik zeg mijn lidmaatschap niet op	38	20,9
Anders	10	5,5

Factoranalyse motieven voor lidmaatschap

Na Varimax-rotatie komen er bij de motieven voor lidmaatschap twee componenten naar voren. Alleen het item 'vrienden ook lid' laadt op beide componenten. In het eerste component bevinden zich voornamelijk de items die te maken hebben met eigenschappen van de sportvereniging, zoals de mogelijkheid om wedstrijden te spelen of het feit dat de sport dicht bij huis beoefend kan worden. Het tweede component bevat voornamelijk de items die meer te maken hebben met persoonlijke redenen om lid te zijn.

Tabel 5.14 Factoranalyse motieven voor lidmaatschap

Item	Component 1 Eigenschappen vereniging	Component 2 Persoonlijk redenen
Competitie/wedstrijden	,651	
Geloofsovertuiging	,641	
Dichtbij huis	,632	
Familieleden ook lid	,614	
Plezier		,817
Bewegen		,633
Vrienden ook lid	,356	,486
% verklaarde variantie	24,83%	21,00%

5.5 Verenigingsondersteuning

Bijna de helft van alle respondenten heeft interesse in een trainingscursus. Een andere cursus die hoogt scoort is het leren organiseren van activiteiten. Uit de eerdere vragen over vrijwilligerswerk bleek dat het organiseren, begeleiden of meehelpen bij activiteiten hoog scoort onder de respondenten. 13,2% is geïnteresseerd in een cursus 'website beheren'.

Tabel 5.15 Verdeling welke cursus aanspreekt

Cursus volgen	Steekproef (n=182)	
	n	%
Trainerscursus	90	49,5
Cursus gesprekstechnieken	9	4,9
Cursus evenementen/activiteiten organiseren	66	36,3
Cursus boekhouden	3	1,6
Cursus (leden) administratie	2	1,1
Cursus website beheren	24	13,2
Geen	59	32,4
Anders	15	8,2

Bij de vraag welke vergoeding het meeste aanspreekt voor het doen van vrijwilligerswerk of het volgen van een cursus scoort een certificaat of diploma hoog, maar helemaal geen vergoeding net zo hoog (tabel 5.16). Bij ‘anders’ werd ook aangegeven waardering of een bedankje. Hieruit blijkt dat een vergoeding kan helpen om jongeren te motiveren voor het doen van vrijwilligerswerk, maar dat dit niet voor alle jongeren geldt.

Van alle respondenten geeft 47,3% aan dat de gemeente of de sportvereniging contact met hen mogen opnemen naar aanleiding van dit onderzoek.

Tabel 5.16 Welke vergoeding spreekt het meeste aan

Vergoeding	Steekproef (n=182)	
	n	%
Certificaat/diploma	66	36,3
Studiepunten/cijfers	33	18,1
Geen vergoeding	66	36,3
Anders	13	7,1

5.6 Sportverenigingen

Van alle respondenten vindt bijna 60% de door hun vereniging georganiseerde nevenactiviteiten goed tot zeer goed. Het sportaanbod wordt door ruim door 65% goed en door 20,3% zeer goed gevonden. 84,1% vindt dat hun sportvereniging rekening houdt met jongeren.

Tabel 5.17 Kenmerken van de sportvereniging

Kenmerken sportvereniging	heel		niet	
	goed	goed	goed/niet	slecht
Sportaanbod	20,3	65,4	11	2,7
Nevenactiviteiten	15,4	44,5	25,8	7,1
	n	%		
Houdt rekening met jongeren	153	84,1		

Met behulp van kruistabellen is er gekeken naar verschillen per sportvereniging. Er is gekeken of er verschillen zijn op het gebied van het doen van vrijwilligerswerk en de mate van betrokkenheid (zie pijlen in onderzoeksmodel). De tabellen hiervoor zijn te groot om op te nemen in de tekst en zijn daarom terug te vinden in bijlage V.

5.6.1 Vrijwilligerswerk per sportvereniging

Er is gekeken in hoeverre de sportverenigingen verschillen op het punt van het al dan niet doen en willen doen van vrijwilligerswerk. Bij het kijken naar bij welke sportverenigingen de jeugd wel eens taken heeft verricht, levert dat grote verschillen op per sportvereniging.

Bij de TC Holten heeft 67% nog nooit taken verricht. Bij de Badmintonclub op één persoon na allemaal niet en ook bij de gymnastiekvereniging Bato heeft 63,3% nog nooit taken verricht voor de eigen vereniging. Opvallend is dat dit voornamelijk individuele sporten zijn. Dit in tegenstelling tot de Bergruiters waarvan iedereen (100%) al wel eens iets gedaan heeft. Paardrijden is ook een individuele sport. Omdat het hierbij niet om heel jonge jeugdleden gaat (die rijden namelijk pony) wordt er vaker een beroep op de leden zelf gedaan in plaats van op de ouders. Ook is dit een kleinere vereniging.

Bij Twenhaarsveld (83,8%) en basketbalvereniging Risne Stars (69,2%) hebben de meeste jeugdleden wel eens taken verricht. Bij de overige verenigingen is het ongeveer gelijk verdeeld.

Als we kijken hoe de verdeling is met betrekking tot het willen doen van vrijwilligerswerk voor de verschillende sportverenigingen, is bij bijna alle verenigingen het percentage dat wel iets wil doen hoger als dat wat daartoe niet bereid is.

Bij de Risne Stars willen alle respondenten wel taken verrichten. DOS heeft het hoogste percentage leden dat geen taken zou willen verrichten, namelijk 42,9%. DOS is een hele grote vereniging, maar er wordt op verschillende locaties in verschillende disciplines gesport. Dit kan er toe bijdragen dat leden minder snel taken willen verrichten.

5.6.2 Betrokkenheid per sportvereniging

Als we kijken naar in hoeverre de jeugdleden zich betrokken voelen, uitgesplitst naar sportvereniging, zien we dat de Bato en de Badmintonclub laag scoren.

De Atletiekvereniging scoort erg hoog; hier voelt 80% zich betrokken tot zeer betrokken, maar 13,3% van deze vereniging geeft ook aan het oneens te zijn met de stelling.

Bij de Risne Stars geeft 38,5% aan zich zeer betrokken te voelen. Bij de voetbalvereniging Holten, de Bergruiters, Blauw Wit, de Tafeltennisvereniging en Twenhaarsveld geeft 50% of meer aan 'mee eens' met de stelling over betrokkenheid te zijn. Bij het merendeel van de sportverenigingen geven de respondenten dus aan zich betrokken te voelen bij de eigen vereniging.

5.7 Regressieanalyse betrokkenheid

In tabel 5.18 zijn de resultaten te zien van de meervoudige regressieanalyse op betrokkenheid. Als afhankelijke variabelen zijn gebruikt de 'mate van betrokkenheid' en de twee componenten die uit de factoranalyse op betrokkenheid naar voren kwamen: middelen voor betrokkenheid en clubliefde (zie tabel 5.5). Voor de 'mate van betrokkenheid' is als afhankelijke variabele de stelling 'ik voel me betrokken bij de vereniging' gebruikt.

In tabel 5.18 zijn de B 's uit de SPSS-output weergegeven. Deze B 's geven aan met hoeveel de afhankelijke variabele verandert wanneer de betreffende onafhankelijke variabele met één eenheid stijgt waarbij gecontroleerd wordt voor de invloed van de overige variabelen. Ook geven ze de richting van het verband aan. Met de t -toets is gekeken of de verschillende effecten significant zijn. De significante effecten zijn met ster-symbolen (*) aangegeven.

Vrijwilligerswerk

Uit tabel 5.18 is af te lezen dat er samenhang is tussen betrokkenheid en vrijwilligerswerk.

Zowel 'vrijwilligerswerk verricht' als 'vrijwilligerswerk willen verrichten' geven een positief significant resultaat met de 'mate van betrokkenheid' ($,325$ en $,349$).

Als men het meer eens is met de stelling 'ik voel me betrokken bij de vereniging' dan heeft men vrijwilligerswerk gedaan of wil dit doen.

Opvallend is dat er een negatieve samenhang is tussen de 'middelen voor betrokkenheid' en 'vrijwilligerswerk willen verrichten' ($-,312$). Dit betekent dat, wanneer men het meer eens is over de stellingen over de middelen (zoals clubblad lezen en website bezoeken), men aangeeft geen vrijwilligerswerk te willen verrichten.

Clubliefde geeft een zeer hoge samenhang met ‘vrijwilligerswerk willen verrichten’ (.876). Hieruit kunnen we concluderen dat, wanneer men het meer eens is met de stellingen over clubliefde, men ook aan vrijwilligerswerk wil doen.

Tabel 5.18 Effecten (B's) op betrokkenheid op basis van een meervoudige regressieanalyse.

	<u>Mate betrokkenheid</u> B	<u>Middelen</u> B	<u>Clubliefde</u> B
Vrijwilligerswerk			
Vrijwilligerswerk willen verrichten	,325**	-,312*	,876***
Vrijwilligerswerk verricht	,349**	,239	,342**
Kenmerken jeugdleden			
Geslacht	,161	,292**	,232*
Jaren lid	,018	-,006	,023*
Religie	,180	,167	,258*
(bij)Baan	,081	,283*	-,098
<i>Lager onderwijs</i>	-		
Midden onderwijs	-,020	-,161	-,031
Hoger onderwijs	-,173	-,087	-,280
Eigenschappen sportvereniging			
Jeugdgerichtheid	-,741	-,181	-,265
Sportaanbod	,068	,069	,049
Aanbod nevenactiviteiten	-,166**	-,263***	-,141**
Motieven voor lidmaatschap			
Persoonlijke redenen	,149**	,116*	057
Eigenschappen vereniging	,142**	,248	,085
ANOVA (F)	5,614***	5,398***	7,193***
R Square	31,2%	30,6%	31,9%

*** = p<.01

** = p<.05

* = p<.10

Cursief: geeft de referentiegroep weer

Kenmerken jeugdleden

Bij de analyses op de kenmerken van de jeugdleden is gekeken naar geslacht, jaren lidmaatschap, het hebben van een geloofsovertuiging, het hebben van een (bij)baan en opleiding. Leeftijd is buiten beschouwing gelaten omdat deze sterk correleert met jaren lidmaatschap en dit de resultaten zou beïnvloeden.

‘Opleiding’ is opgedeeld in drie variabelen: laag, middelbaar en hoger onderwijs. Havo, vwo, HBO en Universiteit vormen het hoger onderwijs. Het middelbaar onderwijs bestaat uit de Mavo en het MBO. De overige onderwijscategorieën vormen het lager onderwijs en zijn hier de referentiecategorie. Uit bovenstaande tabel blijkt dat opleiding geen invloed heeft op betrokkenheid.

‘Geslacht’ hangt positief samen met de ‘middelen voor betrokkenheid’ en met ‘clubliefde’.

Omdat meisjes de referentiegroep waren, betekent dit dat jongens hoger scoren op stellingen over de middelen en clubliefde dan meisjes.

Religie geeft een significant resultaat met ‘clubliefde’ (.258). Als men een geloofsovertuiging heeft, is men het meer eens met de stellingen over ‘clubliefde’.

Het hebben van een (bij)baan geeft een positieve significantie met de ‘middelen voor betrokkenheid’. Dit betekent dat wanneer men een (bij)baan heeft, dit leidt tot een positievere mening op de stellingen over de ‘middelen voor betrokkenheid’.

Eigenschappen sportvereniging

Het aanbod nevenactiviteiten geeft een significant negatief verband met de ‘mate van betrokkenheid’, ‘middelen’ en ‘clubliefde’. Het aanbod nevenactiviteiten is in de vragenlijst gemeten met een vijfpuntschaal met 1=heel goed tot en met 5=heel slecht. De negatieve verbanden geven daarom aan dat, wanneer het aanbod van nevenactiviteiten als slechter wordt ervaren, dit een afname van betrokkenheid geeft.

Het sportaanbod en de jeugdgerichtheid van de sportvereniging geven geen significante verbanden en hebben dus geen invloed op de betrokkenheid.

Motieven voor lidmaatschap

Om te kijken of bepaalde motieven voor lidmaatschap invloed uitoefenen op de betrokkenheid zijn de componenten uit de eerdere factoranalyse (zie tabel 5.14) meegenomen in de regressieanalyse.

De ‘verenigingsgerichte motieven’ evenals ‘persoonlijke motieven’ voor lidmaatschap geven beide een significant positief resultaat met de ‘mate van betrokkenheid’. Dit betekent dat de mate van betrokkenheid positief verandert als men het meer eens is met de motieven voor lidmaatschap.

5.7.5 Model toetsen

Wanneer we het voor alle drie de afhankelijke variabelen kijken naar de toetsing van het model zien we dat de ANOVA significante resultaten geeft. Dit betekent dat bij alle drie de afhankelijke variabelen het gehele model significant is met een betrouwbaarheid van 99%.

De R Square geeft het percentage verklaarde variantie aan. Hoe hoger het percentage, hoe beter het model past. De R Square is het hoogst bij clubliefde (31,9%).

5.8 Regressieanalyse vrijwilligerswerk

Met logistische regressieanalyse is er gekeken welke variabelen bepalen of een jeuglid al dan niet aan vrijwilligerswerk doet of wil doen. Als afhankelijke variabelen zijn ‘vrijwillig taken verricht’ en ‘vrijwillig taken willen verrichten’ gebruikt. Dit zijn vraag 13 en vraag 15 uit de vragenlijst. In tabel 5.19 zijn de resultaten uit de analyse weergegeven in termen van de odds. De odds geven de verhouding van de kans dat de gebeurtenis optreedt en de kans dat de gebeurtenis niet optreedt. De Wald-toets geeft net als de t-toets bij gewone regressie de significantieniveaus aan.

Tabel 5.19 Effecten (in odds) op vrijwilligerswerk op basis van een logistische regressieanalyse

	<u>Vrijwilligerswerk verricht</u>	<u>Vrijwilligerswerk willen verrichten</u>
	Odds	Odds
Betrokkenheid		
Mate van betrokkenheid	,721	,614
Middelen	1,827**	1,759
Clubliefde	2,928**	9,7***
Kenmerken jeugdleden		
Geslacht	3,025**	1,433
Jaren lid	1,053	1,162**
Religie	1,985	4,421**
(bij)Baan	,341**	1,273
Opleiding	1,925**	,892
Eigenschappen sportvereniging		
Jeugdgerichtheid	1,171	,000
Sportaanbod	1,194	,511
Aanbod nevenactiviteiten	,826	,948
Motieven voor vrijwilligerswerk		
Sociaal/ontwikkeling	,781	1,988**
Ondersteuning	1,073	1,146
Ego	,910	,868
Chi-square	50,196***	75,709***
-2LL	179,905	114,210

*** = p<.01

** = p<.05

* = p<.10

Betrokkenheid

Er is gekeken in hoeverre betrokkenheid de kans beïnvloed dat iemand aan vrijwilligers doet of wil doen.

In bovenstaande tabel is te zien dat de ‘mate van betrokkenheid’ geen samenhang vertoont met ‘vrijwilligerswerk verrichten’ en ‘vrijwilligerswerk willen verrichten’. Dus het maakt

niet uit in hoeverre men zich betrokken voelt bij de sportvereniging voor het (willen) verrichten van vrijwilligerswerk.

De 'middelen voor betrokkenheid' en 'clubliefde' hangen wel significant samen met 'vrijwilligerswerk verricht'. De odds zijn 1,827 en 2,928. Dit betekent dat de kans dat iemand al wel eens vrijwilligerswerk heeft verricht groter wordt wanneer de respondenten het meer eens zijn over de stellingen ten aanzien van de 'middelen voor betrokkenheid' en 'clubliefde'. Clubliefde geeft een zeer hoge odds met 'vrijwilligerswerk willen verrichten', namelijk 9,7. Hieruit kan geconcludeerd worden dat, wanneer de clubliefde groter is, de kans op het 'willen doen van vrijwilligerswerk' stijgt.

Kenmerken jeugdleden

Evenals bij de regressieanalyse op betrokkenheid is bij de logistische regressieanalyse gekeken naar de invloed van eventuele kenmerken van jeugdleden op vrijwilligerswerk.

Geslacht geeft een significant resultaat met 'vrijwilligerswerk verricht'. De odds zijn 3,025 en omdat meisjes de referentiegroep waren, betekent dit dat de kans op 'vrijwilligerswerk verricht' groter wordt wanneer men een jongen is met 3,025.

Het aantal 'jaren lidmaatschap' hangt samen met 'vrijwilligerswerk willen verrichten'. De odds zijn 1,162, wat betekent dat de kans op het willen doen van vrijwilligerswerk groter wordt bij het stijgen van het aantal jaren lidmaatschap met één jaar.

Religie geeft ook een significant verband met het 'willen verrichten van vrijwilligerswerk'. De kans op het willen doen van vrijwilligerswerk wordt groter (4,421) als men een geloofsovertuiging heeft.

Het hebben van een (bij)baan heeft een negatief significant effect op het 'verricht hebben van vrijwilligerswerk'. De odds zijn kleiner dan 1 (,341), dus de kans dat iemand 'vrijwilligerswerk verricht' wordt kleiner als men een bijbaan heeft.

Bij de onafhankelijke variabele 'opleiding' is net als bij de regressieanalyse op 'betrokkenheid' onderscheid gemaakt in laag, midden, hoog. Opleiding is significant met het verricht hebben van vrijwilligerswerk. De odds zijn 1,925, wat betekent dat, als er sprake is van een hoger opleidingsniveau, de kans groter wordt op het doen van vrijwilligerswerk.

Eigenschappen sportvereniging

De eigenschappen van de sportvereniging laten geen significante verbanden zien met 'vrijwilligerswerk verricht' en 'vrijwilligerswerk willen verrichten'.

Motieven voor vrijwilligerswerk

De componenten die zijn voortgekomen uit de eerder gedane factoranalyse op de motieven voor vrijwilligerswerk (zie tabel 5.11) zijn gebruikt in de logistische regressieanalyse.

De component 'ontwikkeling/sociale motieven' geeft een significant resultaat met het 'willen doen van vrijwilligerswerk'. De odds zijn 1,988. Dit betekent dat, wanneer men het meer eens is met deze motieven, de kans groter is dat men aan vrijwilligerswerk wil doen.

Toetsenmodel

De chi-square geeft in beide gevallen een significant resultaat. Dit betekent dat het grote model met 14 predictoren leidt tot een significante verbetering van voorspelling kans op het verrichten en willen verrichten van vrijwilligerswerk in vergelijking met klein model dat voor iedereen dezelfde kans voorspelt.

Als we kijken naar de waarde van de -2LL is deze in dit model redelijk hoog..

Een lage waarde van -2LL betekent dat het model goed bij de data past. Een waarde van 0 voor deze grootte houdt in dat het model perfect bij de data past.

Hier past het model dus niet heel erg goed, waaruit we kunnen concluderen dat er dus nog andere factoren van invloed zijn op vrijwilligerswerk die in dit onderzoek niet zijn meegenomen.

5.9 Slot

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de vragenlijst beschreven. Met behulp van beschrijvende en toetsende statistiek is getracht antwoorden te vinden op de onderzoeksvragen. De gevonden antwoorden op de onderzoeksvragen worden in het volgende hoofdstuk bij de conclusies beschreven. Daarnaast zullen in het volgende hoofdstuk aanbevelingen gedaan worden.

6. Conclusies & aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de probleemstelling aan de hand van de onderzoeksvragen. Hierbij is teruggekoppeld naar de theorie uit hoofdstuk 2. Daarna zijn aanbevelingen gegeven voor verder onderzoek en voor de praktijk.

De centrale vraagstelling van het onderzoek luidde:

In welke mate zijn jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holtten betrokken bij de eigen sportvereniging en in hoeverre hangt dit samen met het (willen) doen van vrijwilligerswerk?

6.1 Antwoorden onderzoeksvragen

- 1. Welke specifieke problemen hebben de sportverenigingen met vrijwilligerswerk en wat doen ze aan clubbinding?*

De geïnterviewde sportverenigingen hebben voornamelijk moeilijkheden met het vinden van vrijwilligers voor kaderfuncties. Wat in de literatuur al naar voren kwam, wordt ook onderstreept door de verenigingen: de taken worden steeds uitgebreider en complexer door wet- en regelgeving en veel mensen kunnen hierdoor het werk wat dit met zich meebrengt niet meer aan. Het ontbreekt vaak aan ervaring binnen de vereniging.

De sportverenigingen geven als oorzaak van het vrijwilligersprobleem dat mensen graag hun vrijetijd zelf indelen. Dit komt overeen met de in de theorie aangehaalde individualiseringstrend en het consumentisme.

Daarnaast komen de meeste leden om te sporten en tonen ze weinig interesse in het reilen en zeilen van de vereniging. In de theorie werd al gesproken over het onderscheid tussen 'klant-leden' en traditionele leden.

Leden persoonlijk vragen, projectgerichte taken, 'je leden kennen' en laten zien wat vrijwilligerswerk allemaal kan bieden wordt als oplossingen gezien voor het vrijwilligersprobleem.

De verenigingen voeren geen specifiek vrijwilligersbeleid, noch een beleid gericht op het behouden van (jeugd)leden. Wel zorgen de verenigingen ervoor dat ze inzicht hebben in redenen van opzegging en wordt er door sommige verenigingen aan ledenwerving gedaan.

Het belang van het inzetten van jeugdleden wordt nog niet bij elke vereniging onderkend. De verenigingen weten vaak niet wat jongeren zelf graag willen of kunnen. Men vraagt de jeugdleden meestal pas wanneer er geen volwassenen voorhanden zijn. De sportverenigingen gaven aan dat school/studie, het geen-zin-meer-hebben, andere interesses en het hebben van een bijbaan vaak door jeugdleden als belangrijkste redenen wordt aangevoerd om niet aan vrijwilligerswerk te doen. De invloed van de kerk werd evenals in de theorie door een sportvereniging als reden voor het doen van vrijwilligerswerk gezien.

Alle geïnterviewde verenigingen zien de relatie tussen betrokkenheid en het doen van vrijwilligerswerk. Net als in de theorie werd door sommige verenigingen aangegeven dat het sportklimaat en de clubcultuur bepalende factoren zijn voor binding.

Betrokkenheid kan niet altijd gerealiseerd worden. Wanneer er weinig wedstrijden zijn, zal er weinig gesupporterd worden. Afwezigheid van een eigen locatie zoals een kantine geeft ook beperkingen voor het realiseren van clubbinding. Nieuwe communicatiemiddelen zoals website en e-mail worden vooral door jeugdleden gebruikt. Deze communicatiemiddelen kunnen ingezet worden bij het realiseren van een hogere betrokkenheid. Het aanbieden van (trainings)cursussen wordt door vrijwel alle verenigingen gezien als een middel om leden te binden en ze in de toekomst in te kunnen zetten voor bepaalde taken. De sportverenigingen proberen via enquêtes inzicht te krijgen in de wensen en behoeften van de (jeugd)leden, maar dit gebeurt niet structureel.

2. *In hoeverre zijn de jeugdleden betrokken bij de eigen sportvereniging?*

Het merendeel van de jeugdleden voelt zich betrokken bij de vereniging. Ruim 60% heeft aangegeven het eens tot zeer eens te zijn met de stelling ten aanzien van de betrokkenheid. Deze betrokkenheid uit zich voornamelijk door het lezen van het clubblad en het bezoeken van de website, in dit onderzoek werden dit de 'middelen voor betrokkenheid' genoemd. Ook doen jeugdleden mee aan activiteiten binnen de vereniging.

Het te voeren beleid van de sportvereniging vinden de jeugdleden minder belangrijk. Dit blijkt uit de stelling over het bezoeken van ledenvergaderingen: deze worden nauwelijks bezocht. Supporteren bij andere clubgenoten wordt ook weinig gedaan. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet bij alle sportverenigingen in dit onderzoek veel aan wedstrijden wordt gedaan en supporteren dus ook niet altijd mogelijk is.

Bij betrokkenheid moet onderscheid gemaakt worden in ‘middelen’ voor betrokkenheid en clubliefde. Onder clubliefde valt verbondenheid, supporteren en activiteiten. Clubliefde duidt meer op traditionele leden met een verenigingshart.

3. *Doen jeugdleden aan vrijwilligerswerk en/of zijn zij bereid om aan vrijwilligerswerk te doen?*

Uit de resultaten blijkt dat de helft van alle respondenten vrijwilligerswerk doet of gedaan heeft. Taken zoals training geven of begeleiden en helpen bij activiteiten doen of deden jeugdleden het meest.

In de theorie werd al aangegeven dat jongeren graag gevraagd willen worden voor het doen van vrijwilligerswerk en ook de geïnterviewde sportverenigingen gaven dit aan. Uit dit onderzoek blijkt dan ook dat van alle respondenten maar 10% vrijwilligerswerk deed op eigen initiatief. De overige respondenten werden benaderd door iemand anders, meestal door een bestuurslid van de vereniging.

De bereidheid onder de jeugdleden is groot: ruim 72% geeft aan bereid te zijn om vrijwilligerswerk te verrichten. Taken die de jeugdleden aanspreken zijn: training geven, begeleidingstaken en de organisatie of helpen bij toernooien en/of activiteiten. Daarnaast werd helpen in de keuken of achter de bar ook door veel respondenten aangekruist. Kadertaken, zoals zitting nemen in het bestuur of commissies, spreken de jongeren minder aan.

4. *Welke motieven geven jeugdleden om wel of niet aan vrijwilligerswerk te doen?*

De motieven voor het doen van vrijwilligerswerk zijn door middel van een factoranalyse te verdelen in sociale/ontwikkelingsgerichte motieven, motieven gericht op ondersteuning en egomotieven.

In de literatuur werd het belang van sociale contacten en studiegerichte motieven bij jongeren genoemd. In dit onderzoek komt naar voren dat jeugdleden ‘plezier’ en ‘samen bezig zijn met anderen’ het belangrijkste vinden. Het leeraspect en het ontwikkelen van vaardigheden wordt in tegenstelling tot de literatuur minder belangrijk gevonden. Een conclusie kan zijn dat de jeugdleden nog niet op de hoogte zijn van wat vrijwilligerswerk allemaal kan bieden. In de gesprekken met de verenigingen kwam dit ook naar voren.

Veel respondenten geven als motief om niet aan vrijwilligerswerk te doen aan er nog nooit voor gevraagd te zijn of er nog nooit over te hebben nagedacht. Uit het laatste blijkt ook dat de jeugdleden niet weten wat vrijwilligerswerk allemaal te bieden heeft.

5. *Welke motieven geven jeugdleden om lid te zijn en te blijven van de sportvereniging?*

De motieven voor lidmaatschap kunnen opgedeeld worden in persoonlijke motieven en motieven specifiek gericht op de sportvereniging. De meeste jeugdleden zijn lid voor hun plezier. Sociale contacten en gezelligheid vinden de jeugdleden belangrijk. Geloofsovertuiging en of andere familieleden ook lid zijn spelen nauwelijks een rol.

Wanneer men geen plezier meer zou hebben zou dat de belangrijkste reden voor opzegging zijn. Het is dus belangrijk dat jeugd het naar de zin heeft binnen de sportvereniging.

Als tweede belangrijkste reden voor opzegging zou zijn 'studievoortgang in een andere stad'. Omdat de gemeente Rijssen-Holtten geen mogelijkheden biedt voor hoger onderwijs dicht in de buurt, kan hier weinig aan gedaan worden.

6. *Heeft de mate van betrokkenheid invloed op het doen van vrijwilligerswerk en andersom?*

Er kan geconcludeerd worden dat de mate van betrokkenheid en clubliefde positief veranderen als men 'vrijwilligerswerk verricht'.

Als men 'vrijwilligerswerk verricht' voelt men zich dus meer betrokken bij de vereniging en is er sprake van meer clubbinding. Hieruit kan worden geconcludeerd dat vrijwilligerswerk doen een middel kan zijn om de betrokkenheid onder jeugdleden te verhogen. Dus wanneer sportverenigingen jeugdleden taken laten uitvoeren gaan de jeugdleden zich meer betrokken voelen bij de sportvereniging.

Er werd een negatieve samenhang geconstateerd tussen 'vrijwilligerswerk willen verrichten' en de 'middelen voor betrokkenheid'. Hieruit kan geconcludeerd worden dat middelen zoals lezen van het clubblad en het bezoeken van de website niet leiden tot het willen doen van vrijwilligerswerk.

Bij de analyse op vrijwilligerswerk bleek dat de 'mate van betrokkenheid' geen significante verbanden geeft met 'vrijwilligerswerk verricht' en 'vrijwilligerswerk willen verrichten'. Dus

in hoeverre iemand zich betrokken voelt heeft geen invloed op de kans op het doen of willen doen van vrijwilligerswerk. Stijging van clubliefde leidt wel tot een grotere kans dat iemand vrijwilligerswerk wil doen.

7. *In hoeverre spelen specifieke eigenschappen van de sportvereniging een rol bij betrokkenheid en het doen van vrijwilligerswerk?*

De 13 sportverenigingen uit dit onderzoek zijn onvoldoende om te spreken over daadwerkelijke verschillen tussen bepaalde eigenschappen van de verenigingen met het doen van vrijwilligerswerk en de mate van betrokkenheid.

De meeste respondenten geven aan zowel individueel als in teamverband te sporten. Ook geven de respondenten aan weinig verschil te zien tussen wedstrijdgericht en recreatief sporten. Daarom is er in de analyses hier verder geen onderscheid tussen gemaakt.

De meeste individuele sporten in dit onderzoek scoren laag op het doen van vrijwilligerswerk, zoals bij tennis, badminton en gymnastiek. Bij een kleinere vereniging doet men meer aan vrijwilligerswerk, zoals bij de paardrijvereniging.

Bij DOS zijn de minste jeugdleden bereid tot het doen van vrijwilligerswerk. Dit kan als oorzaak hebben dat er op veel verschillende locaties in veel disciplines wordt gesport, waardoor er minder binding is met de vereniging.

Bij de mate van betrokkenheid zijn niet echt concrete verschillen aan te wijzen bij verschillende typen sportverenigingen. Het merendeel van alle respondenten geeft aan zich betrokken te voelen bij de sportvereniging.

Uit de regressieanalyses blijkt dat het aanbod van de nevenactiviteiten samenhang vertoont met betrokkenheid. Wanneer het aanbod van de nevenactiviteiten minder goed wordt gevonden betekent dit een afname van de mate van betrokkenheid, middelen voor betrokkenheid en de clubliefde. De nevenactiviteiten geven geen significante verbanden met vrijwilligerswerk. Het sportaanbod en of de sportvereniging rekening houdt met jongeren hebben geen invloed op betrokkenheid en vrijwilligerswerk.

8. *Hebben specifieke kenmerken van jeugdleden invloed op de mate van betrokkenheid en het doen van vrijwilligerswerk?*

In de literatuur en het vooronderzoek werd gesproken over de invloed van de kerk op het verrichten van vrijwilligerswerk. Uit dit onderzoek bleek inderdaad dat wanneer men een geloofsovertuiging heeft wordt de kans groter dat men aan vrijwilligerswerk wil doen. Geloofsovertuiging speelde geen rol bij reeds verrichten van vrijwilligerswerk. Het hebben van een geloofsovertuiging speelt wel een rol bij de mate van clubliefde. Er kan geconcludeerd worden dat wanneer men een geloofsovertuiging heeft, de clubliefde stijgt.

Het hebben van een bijbaan werd in de theorie en in het vooronderzoek vaak genoemd als reden dat jeugd niet aan vrijwilligerswerk doet. Uit dit onderzoek blijkt inderdaad wanneer men een bijbaan heeft de kans dat men vrijwilligerswerk (heeft) verricht kleiner wordt. Het hebben van een bijbaan heeft geen invloed op het 'willen verrichten' van vrijwilligerswerk.

Geslacht geeft samenhang met 'vrijwilligerswerk verricht'. De kans dat men vrijwilligerswerk heeft verricht is groter bij jongens dan bij meisjes. Ook heeft geslacht invloed op de middelen van betrokkenheid en clubliefde. Jongens scoren hoger op middelen en clubliefde dan meisjes.

Opleiding heeft geen invloed op betrokkenheid. Wel is de kans dat men wel eens taken verricht heeft groter als opleiding stijgt. Ook stijgt de kans op het willen doen van vrijwilligerswerk naarmate men langer lid is.

6.2 Algemene conclusies

De meeste jeugdleden uit dit onderzoek zijn bereid tot het willen doen van vrijwilligerswerk. Jongeren willen graag gevraagd worden voor het verrichten van taken. De sportverenigingen dienen te kijken naar wat jongeren leuk vinden om te doen en ze betrekken bij bepaalde beslissingen. In de theorie kwamen acht aspecten van 'FACETVOL' vrijwilligerswerk naar voren. De jongeren in dit onderzoek vinden vooral het 'plezier' belangrijk. De aspecten 'Aansprekend' en 'Toegankelijk' en 'Lachen' zijn hierop van toepassing.

De jongeren zouden er meer van op de hoogte moeten worden gebracht wat vrijwilligerswerk nog meer te bieden heeft. Zoals het bijdragen aan kennis en vaardigheden. Dit verwijst naar

het aspect 'Ervaring'. Het hebben van een bijbaan en 'druk met school' hoeft niet altijd een reden te zijn dat jongeren niet aan vrijwilligerswerk willen doen. Het aanbieden van kortdurend, intensief vrijwilligerswerk zou een oplossing kunnen bieden om bepaalde bezigheden te combineren. De aspecten 'Flexibel', 'Concurrerend', en 'Variatie' zijn hierop van toepassing.

De jeugdleden uit dit onderzoek hechten veel waarde aan activiteiten binnen de vereniging. Dit kunnen toernooien zijn maar ook niet sportgerichte activiteiten. Zowel deelnemen als helpen organiseren ervan vinden de respondenten leuk. Dit laatste wijst op het aspect 'Organisatie'.

Sportverenigingen moeten het belang van deze activiteiten inzien om zo de betrokkenheid te verhogen en om afhaken te voorkomen.

6.3 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden er aanbevelingen gedaan. Hiermee wordt tevens de laatste onderzoeksvraag beantwoord.

9. Hoe kan de gemeente verenigingsondersteuning geven?

Informatievoorziening

Uit het vooronderzoek bleek dat de verenigingen niet echt op de hoogte zijn van projecten van de landelijke sportbonden, provinciale sportraad, de NISB en het NOC*NSF. De gemeente zou de verenigingen hier meer van op de hoogte kunnen brengen. Daarnaast kunnen sportverenigingen betrokken worden bij sportgerichte activiteiten in buurten en op scholen.

Het blijkt dat jongeren veel interesse tonen in bepaalde cursussen. Ook de sportverenigingen geven aan dat bijvoorbeeld een trainingscursus een middel kan zijn om jongeren actief te laten worden binnen de vereniging. De gemeente zou kunnen inventariseren welke mogelijkheden de sportbonden hebben en eventueel in samenwerking met scholen een goed cursusaanbod voor jongeren kunnen aanbieden. Ook het geven van certificaten en/of studiepunten kan hierbij overwogen worden.

Daarnaast zou er op scholen meer aandacht moeten worden besteed aan het belang van vrijwilligerswerk binnen een sportvereniging of andere organisatie. Bijvoorbeeld voorlichting

door gastsprekers of het laten zien van een promotiefilm. Hierdoor kan het oubollige imago wat jongeren vaak hebben van vrijwilligerswerk veranderen.

In de naastgelegen gemeente Hellendoorn wordt door de vrijwilligerscentrale een project uitgevoerd met een promotiefilm om zo jongeren bewust te maken van de mogelijkheden die vrijwilligerswerk biedt (www.vcnijverdal.nl).

Aan respondenten die de persoonsgegevens aan het eind van de vragenlijst hebben ingevuld, zou een informatiepakket kunnen worden toegestuurd. Duidelijk moet worden gemaakt wat vrijwilligerswerk allemaal biedt en daarnaast kan een cursusaanbod gedaan worden.

Relatiemarketing

Relatiemarketing, ook wel aangeduid als *customer relationship marketing* (CRM), kan een instrument zijn om leden aan je club te binden. In de marketing spreekt men ook wel over klantenbinding. In het geval van sportverenigingen spreken we meer over clubbinding.

Omdat sportverenigingen aangeven steeds professioneler te worden, zouden zij zichzelf meer als dienstverlenende organisatie dan een ledenorganisatie moeten zien.

Het doel van relatiemarketing is het krijgen van leden, ze tevreden te stellen, ze vast te houden en de onderlinge relatie te verbeteren (Zeithaml & Bitner, 2003).

Doelgroepbepaling (marktsegmentatie) is een belangrijke strategie bij relatiemarketing. Je moet jeugdleden los zien van de andere leden. Iedere doelgroep heeft zo zijn eigen wensen en behoeften. Voor sportverenigingen is het dus van belang een actueel ledenbestand te hebben en te onderhouden. Daarnaast is het van belang om te weten wat de jeugdleden willen om ze tevreden te stellen. Marketinginstrumenten zoals het houden van tevredenheidsonderzoeken kunnen hierbij hulp bieden.

De gemeente Rijssen-Holtten zou de sportverenigingen ondersteuning kunnen bieden op het gebied van relatiemarketing zodat er binnen de sportverenigingen een beter vrijwilligerbeleid gevoerd kan worden.

Databestand

Het is voor de sportverenigingen zinvol dat in kaart wordt gebracht welke kennis, ervaringen en opleidingen zich onder de jeugdleden en hun ouders bevindt en dit in te brengen in een databestand. Wanneer hier inzicht in is, kan men gericht zoeken naar vrijwilligers voor specifieke taken.

De gemeente zou een programma of bestand kunnen ontwikkelen, waarin de sportverenigingen of de leden zelf deze informatie kunnen inbrengen, bijvoorbeeld via een link op de eigen website. Leden zouden hierin ook kunnen aangeven waar men nog meer actief zo willen zijn als vrijwilliger. Bijvoorbeeld in andere branches. Deze bestanden zouden gekoppeld kunnen worden aan een algemene vrijwilligerscentrale. Burgers en instanties zouden dan via deze digitale vrijwilligerscentrale kunnen zien welke functies er bij verenigingen beschikbaar zijn en de verenigingen kunnen zien welke mensen zich beschikbaar stellen. Een soortgelijke vacaturebank bevindt zich ook op de website van het NOC*NSF (www.sport.nl).

6.4 Reflectie

Uit dit onderzoek blijkt dat betrokkenheid en vrijwilligerswerk wel degelijk met elkaar samenhangen.

Een zwak punt van dit onderzoek is dat de respondenten niet een goede afspiegeling zijn van de gehele populatie.

Veel jeugdleden haken uiteindelijk af vanwege studievoortgang in een andere stad. Daarom zou de gemeente zich naast de jeugdleden ook moeten richten op de groep senioren. De vergrijzing heeft tot gevolg dat een steeds grotere groep actieve ouderen ontstaat. Deze ouderen willen zelf vaak blijven bewegen en hebben behoefte aan sociale contacten. Deze grote groep ouderen beschikt over kennis en ervaring die ze kunnen inzetten binnen de sportvereniging.

Voor vervolgonderzoek zouden er groepsgesprekken kunnen plaatsvinden met jeugdleden van verschillende sportverenigingen om nog meer diepgang te krijgen in hun motieven.

Een andere factor die meer uitgediept zou kunnen worden, is de invloed die ouders van jeugdleden hebben op het doen van vrijwilligerswerk en de mate van clubbinding.

Literatuurlijst

- Baarda, D.B. & De Goede, M.P.M. (2001) *Methoden en technieken Basisboek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek*. Groningen: Stenfort Kroese.
- Beek, S. van. et al. (2004) *Ledenbinding: een lastige horde!?* Onderzoekspracticum Interventie, Universiteit van Tilburg.
- Belt, T. van den & Timmerman, K. (1998) *Vrijwilligerswerk, beleid en begeleiding*. Baarn: Nelissen BV.
- Breedveld, K. (red.) (2003) *Rapportage Sport 2003*. Den Haag: SCP.
- Breedveld, K. & Broek, A. van den (red.) (2001). *Trends in de tijd. Een schets van recente ontwikkelingen in tijdsbesteding en tijdsordening*. Den-Haag: SCP.
- Crum, B. (1991) *Over de versporting van de samenleving*. Rijswijk: Ministerie van WVC.
- Divelee, J.(2005) *Vrijwilligersorganisaties onderzocht. Over het tekort aan vrijwilligers en de wijze van werving en ondersteuning*. Den-Haag: SCP.
- Duijvenstein, P. (2002) Betrek jongeren bij het besturen van de club. In *Sport, bestuur en Management* dec 2002/jan 2003, 30-31
- Gemeente Rijssen-Holten (2004) *Impuls voor de breedtesport 2005-2008*. Projectplan voor een aanvraag in het kader van de stimuleringsregeling Breedtesport.
- Green, B.C. (2003) Psychology of Sport Consumer Behaviour. In Parks, J.B. en Quarterman J. *Contemporary Sport Management* (127-146). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Heinsius, J. (red) (2001) *De Generatie@. Trendrapport jongeren & vrijwilligerswerk*. Utrecht: NOV, sVM.
- Hoogendam, A.C.J.& Meijs, L.C.P.M. (1998) *Vrijwilligers in de sportvereniging: organiseren van betrokkenheid*. Utrecht: NOV Publikaties.
- Heuvel, M. van den & Poel, H. van der (1999) *Sport in Nederland, een beleidsgerichte toekomstverkenning*. Haarlem: De Vrieseborch.
- Knop, de P., Wylleman, P. & Theeboom, M. (1994). *Youth-friendly sport clubs. developing an effective youth sport policy*. Brussel: VUBpress.
- Knulst W.H. & Van Eijck, K. (2002) *Vrijwilligers in soorten en maten II*. Tilburg: Faculteit Sociale Wetenschappen Universiteit van Tilburg.
- Koning, K. de (2001) Het geheim van clubbinding. In *Sport, bestuur en management* 5, 16-18.
- Lindeman E.M. (1996) *Participatie in Vrijwilligerswerk*. Amsterdam: Thesis Publishers.

NOC*NSF (2003) *Tweemeting Vrijwilligers in de sport.* 's-Hertogenbosch: W.H.J. Mulier Instituut.

Pallant, J. (2003) *SPSS Survival Manual.* Suffolk: St. Edmundsbury Press.

Poel, H. van der (2001) *Tijd voor vrijheid. Inleiding tot de studie van de vrijetijd.* Amsterdam: Boom.

Rossum, C. Van (1999) Cool en goed voor je CV. Vrijwilligerswerk wil nieuw imago. In *Tijdschrift over jeugd* (4) 10, 42-45.

Vocht, A. De (2002) *Basishandboek SPSS 10 voor Windows.* Bijleveld Press: Utrecht.

Wilbrink, I. (2001) *De Generatie@. Trendrapport jongeren en vrijwilligerswerk.* Utrecht: NOV, sVM:

Wann, L. (1997) *Sport Psychology.* Prentice Hall: New Jersey.

Zeithaml, V.A. & Bitner, M.J. (2003) *Service marketing. Integrating customerfocus across the firm.* McGraw-Hill: New York.

Webbronnen

www.civiq.nl

www.cvnijverdal.nl

www.mulierinstituut.nl

www.scp.nl

www.sport.nl

www.uvt.nl

Bijlagen

I. Overzicht deelnemende sportverenigingen

Sportverenigingen uit Holten

Zwem en Polo Club Twenhaarsveld
Contactpersoon: Dhr. A. Bekkernens (voorzitter)

Tennis Club Holten
Contactpersoon: Mw. F. Zweers (voorzitter jeugdcommissie)

Rijvereniging de Bergruiters
Contactpersoon: Mw. M. Bresser-Derksen (wedstrijdsecretariaat)

z.v.v. Blauw Wit '66
Contactpersoon: Dhr. A. Beldsnijder (secretaris)

Voetbalvereniging Holten
Contactpersoon: Dhr. H. Hoefman (secretaris)

S.V. BATO
Contactpersoon: Dhr. P. Van Riel (voorzitter)

Sportverenigingen uit Rijssen

Skeelervereniging Rijssen
Contactpersoon: Dhr. B. van den Dijk (voorzitter)

Atletiekvereniging Rijssen
Contactpersoon: Dhr. G. Leppink (Bestuurslid, p.r. Ledenadministratie)

Badmintonclub Rijssen
Contactpersoon: Dhr. S. Voortman (secretaris)

Voetbalvereniging Excelsior '31
Contactpersoon: Dhr. J. Kram (secretaris)

Basketball vereniging Risne Stars
Contactpersoon: Mw. J. Vrugteveen (wedstrijdsecretaris)

Gymnastiekvereniging DOS
Contactpersoon: Mw. I. Korte (secretaris)

Tafeltennisvereniging Rijssen.
Contactpersoon: Dhr. G. Nijkamp (secretaris)

II. Checklist interview

Vrijwilligerswerk:

- U heeft aangegeven problemen te hebben met vrijwilligers en vrijwillig kader. Welke problemen spelen er precies? En op welk gebied?
- Heeft u inzicht in mogelijke oorzaken? (geen kennis in huis, geen motivatie etc.)
- Wat zijn volgens u mogelijke oplossingen?
- Heeft uw vereniging een vrijwilligersbeleid? (erkenning, beloning, verzekeringen, opleidingen)
- Welke taken worden er zoal door vrijwilligers uitgevoerd? Worden er taken verplicht gesteld (bijv. bardienst)?

Betrokkenheid/clubbinding:

- In hoeverre heeft u kennis van het ledenverloop? (leeftijdsspreiding, duur lidmaatschap, redenen opzegging, tevredenheid leden)
- Wat doet u om leden te behouden? (zoals aanbod verbeteren, sociale activiteiten organiseren)
- Op welke manier zijn leden betrokken bij uw vereniging? Waarin uit zich dat? (supporteren, bezoek vergaderingen, meedoen aan activiteiten)
- Denkt u dat betrokkenheid/clubbinding invloed heeft op het doen aan vrijwilligerswerk?

Jeugd:

- Wordt er rekening gehouden met de jeugdleden en op welke wijze?
- Is er een apart jeugdbestuur?
- Heeft u inzicht in de wensen en behoeften van de jeugd?
- Worden jeugdleden gevraagd voor bestuur/commissie werkzaamheden?
- Worden jeugdleden actief betrokken bij het doen van vrijwilligerswerk?
- Waarom denkt u dat jeugdleden wel/niet aan vrijwilligerswerk willen doen?
- Hoe kunnen volgens u jeugdleden meer gemotiveerd worden voor vrijwilligerswerk?
- Hoe kunnen jeugdleden meer betrokken worden bij de sportvereniging?

Gemeente:

Denkt u dat de gemeente een rol kan spelen bij:

- Het motiveren van de jeugd? Zoals het bieden van scholingsmogelijkheden, certificaten etc.
- Verenigingsondersteuning op het gebied van vrijwilligerswerk, deskundig kader en betrokkenheid?
- Bent u op de hoogte van de activiteiten van de landelijke sportbonden, NOC*NSF en de NISB?

III. Vragenlijst

VRAGENLIJST VRIJWILLIGERSWERK & CLUBBINDING

Sportverenigingen kunnen niet zonder vrijwilligers. Sterker nog, zonder vrijwilligers zou jouw sportvereniging helemaal niet bestaan! Jongeren doen vaak niet aan vrijwilligerswerk, terwijl ze toch vaak een groot deel van het ledenbestand vormen.

Jongeren weten als geen ander wat andere jongeren willen.

Graag hoor ik van jou, als lid van een van de Rijssense of Holtense sportverenigingen, wat jouw mening over vrijwilligerswerk bij de sportvereniging is! Hiermee help je je eigen sportvereniging.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 10-15 minuten duren. Vul de vragenlijst zelf in, zonder overleg met anderen. In een aantal gevallen wordt om jouw mening gevraagd, hierbij zijn geen goede of foute antwoorden mogelijk.

Bij stellingen is het de bedoeling dat je het cijfer omcirkelt dat het meest overeenkomt met jouw mening of situatie.

Ik doe dit onderzoek onder jeugdleden van 13 t/m 23 jaar van sportverenigingen uit de gemeente Rijssen-Holtten als afstudeeropdracht voor mijn studie aan de Universiteit van Tilburg.

Alvast hartelijk bedankt voor het invullen van deze vragenlijst.

Met vriendelijke groet,

Sabine de Roos
Student Vrijetijdwetenschappen

1. **Van welke sportvereniging ben je lid?**
(Vul hierbij de naam van sportvereniging in van wie je deze vragenlijst gekregen hebt)

.....

2. **Hoelang ben je al lid van deze sportvereniging?**

.....jaar

3. **Ben je van nog meer (sport)verenigingen lid, zo ja welke?**

Nee

Ja,

Indien je van nog meer sportverenigingen lid bent vul dan de vragenlijst verder in voor de sportvereniging die je genoemd hebt bij de eerste vraag.

4. **Graag wil ik van je weten waarom je lid bent van deze sportvereniging. Geef aan in hoeverre je het eens bent met de stellingen door een cijfer te omcirkelen.**

(1 = zeer mee oneens, 2 = mee oneens, 3= neutraal, 4 = mee eens, 5 = zeer mee eens)

Ik ben lid voor mijn plezier	1	2	3	4	5
Ik ben lid om te bewegen	1	2	3	4	5
Ik ben lid om competitie/wedstrijden te spelen	1	2	3	4	5
Ik ben lid omdat mijn vrienden hier ook lid zijn	1	2	3	4	5
Ik ben lid omdat mijn familieleden hier ook lid zijn	1	2	3	4	5
Ik ben lid omdat de vereniging dichtbij huis is	1	2	3	4	5
Ik ben lid vanwege geloofsovertuiging	1	2	3	4	5

5. **Zijn er andere redenen waarom je lid bent van deze sportvereniging? Zo ja, welke?**

Nee

Ja, namelijk.....

6. **Wat zou voor jou de belangrijkste reden zijn om je lidmaatschap op te zeggen?**
(kruis 1 antwoord aan)

Studievoortgang in een andere stad

Andere trainer

Vrienden stoppen ook

Geen plezier meer

Vanwege een (bij)baan

Geen, ik zeg mijn lidmaatschap niet op

Anders, namelijk.....

7. **Kruis aan wat voor jou van toepassing is.**

- Ik sport individueel
- In sport teamverband
- Zowel individueel als in teamverband

8. **Kruis aan wat voor jou van toepassing is. Hierbij zijn meerder antwoorden mogelijk.**

- Ik doe aan competitie
- Ik doe aan wedstrijden
- Ik sport recreatief

9. **Hieronder volgen een aantal stellingen over je betrokkenheid bij de vereniging. Geef aan in hoeverre je het eens bent met de stellingen door een cijfer te omcirkelen.**

(1 = zeer mee oneens, 2 = mee oneens, 3= neutraal, 4 = mee eens, 5 = zeer mee eens)

Ik voel me betrokken bij de vereniging	1	2	3	4	5
Ik voel me verbonden met de vereniging	1	2	3	4	5
Ik lees het clubblad	1	2	3	4	5
Ik maak gebruik van de website	1	2	3	4	5
Ik kom supporteren bij clubgenoten	1	2	3	4	5
Ik bezoek de (algemene) ledenvergaderingen	1	2	3	4	5
Ik doe mee aan activiteiten van de club	1	2	3	4	5

10. **Wat vind je van de kwaliteit van het sportaanbod (zoals de trainingen) van jouw sportvereniging?**

- Heel goed
- Goed
- Niet goed/niet slecht
- Slecht
- Heel slecht

11. **Wat vind je van de nevenactiviteiten (zoals feestavonden, uitjes) die jouw sportvereniging organiseert?**

- Heel goed
- Goed
- Niet goed/niet slecht
- Slecht
- Heel slecht

12. **Vind je dat jouw sportvereniging rekening houdt met jongeren?**

- Ja
- Enigszins
- Nee

Nu volgen er een aantal vragen over het doen van vrijwilligerswerk bij de sportvereniging

13. Heb je wel eens vrijwillig taken verricht voor je club, zo ja welke?

- Ja.....
- Nee (sla de volgende vraag over)

14. Hoe ben je tot het verrichten van deze taken voor je vereniging gekomen?

- Via partner, familie of vrienden
- Benaderd door ander lid van de vereniging
- Benaderd door een bestuurslid van de vereniging
- Op eigen initiatief
- Anders, namelijk

15. Zou je taken voor jouw vereniging willen verrichten?

- Ja
- Nee

**16. Wat zouden of zijn voor jou redenen om aan vrijwilligerswerk te doen?
Geef aan in hoeverre je het eens bent met de stellingen door een cijfer te omcirkelen.**

(1 = zeer mee oneens, 2 = mee oneens, 3= neutraal, 4 = mee eens, 5 = zeer mee eens)

Om in contact te komen met anderen	1	2	3	4	5
Voor mijn plezier	1	2	3	4	5
Om anderen te kunnen helpen	1	2	3	4	5
Om zelf iets te kunnen leren	1	2	3	4	5
Om de vereniging te steunen	1	2	3	4	5
Om iets te doen te hebben	1	2	3	4	5
Omdat ik graag in de belangstelling sta	1	2	3	4	5
Om samen met anderen bezig te zijn	1	2	3	4	5
Omdat anderen mij dan meer waarderen	1	2	3	4	5
Om mijn vaardigheden te ontwikkelen	1	2	3	4	5
Om zo iets goeds voor anderen te doen	1	2	3	4	5
Omdat ik me betrokken voel bij de vereniging	1	2	3	4	5

**17. Wat zouden of zijn redenen voor jou om niet aan vrijwilligerswerk te doen?
Geef aan in hoeverre je het eens bent met de stellingen door een cijfer te omcirkelen.**

(1 = zeer mee oneens, 2 = mee oneens, 3= neutraal, 4 = mee eens, 5 = zeer mee eens)

Het spreekt me niet aan	1	2	3	4	5
Ik denk dat ik er niet geschikt voor ben	1	2	3	4	5
Ik word er niet voor gevraagd	1	2	3	4	5
Ik heb hier nog nooit over nagedacht	1	2	3	4	5
Ik heb geen tijd	1	2	3	4	5

18. Zijn er andere redenen waarom je niet aan vrijwilligerswerk zou willen doen?

Nee

Ja, namelijk.....

19. Welke vrijwilligerstaken spreken jou (op den duur) het meeste aan? Hierbij zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Administratieve taken

Financiële taken

Bestuurlijke taken

Commissie taken

Training geven

Coachen/begeleiden

Scheidsrechter

Clubblad redactie

Organisatie van toernooien

Organisatie van activiteiten

Geen van bovenstaande

Anders, namelijk.....

20. Welke andere vrijwilligerstaken spreken jou het meeste aan?

Meehelpen begeleiden van de jongste jeugd

Stukjes schrijven voor clubblad/website

Meehelpen tijdens activiteiten

Meehelpen tijdens toernooien

Clubblad rondbrengen

Meehelpen in de keuken/achter de bar

Onderhoud aan locatie

Geen van bovenstaande

Anders, namelijk.....

21. Zou je voor jouw sport een trainerscursus willen volgen?

Ja

Nee

22. Als je een cursus zou kunnen volgen voor het doen van vrijwilligerswerk, welke spreekt je dan het meeste aan?

Cursus gesprekstechnieken

Cursus activiteiten/toernooien organiseren

Cursus boekhouden

Cursus (leden)administratie

Cursus website beheren

Geen van bovenstaande

Anders, namelijk.....

23. Geef aan welke vergoeding jou aanspreekt voor het doen van vrijwilligerswerk of het volgen van een cursus?

- Certificaat/diploma
- Studiepunten/cijfers
- Geen vergoeding
- Anders, namelijk.....

Graag zou ik nog enkele persoonsgegevens van je willen weten.

24. Wat is je leeftijd?

.....jaar

25. Wat is je geslacht?

- Man/jongen
- Vrouw/meisje

26. Welk soort onderwijs volg je nu of is het hoogst waar je een diploma van hebt?

- Lager onderwijs, basisschool, speciaal onderwijs
- Lbo, vbo, vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg
- Mavo, vmbo theoretische of gemengde leerweg
- Havo, vwo (atheneum, gymnasium)
- Mbo
- Hbo
- Universiteit

27. Wat is je woonplaats?

- Rijssen
- Holten
- Anders, namelijk.....

28. Hoe woon je?

- Alleen/op mezelf
- Samen met mijn vriend(in)
- Bij twee volwassenen in huis (vader en moeder of vader/moeder met nieuwe partner)
- Bij één volwassene in huis (alleen mijn vader of alleen mijn moeder)
- Anders, namelijk.....

29. In welk land ben je geboren?

- Nederland
- Turkije
- Marokko
- Suriname
- Anders, namelijk.....

30. Welke geloofsovertuiging is op jou van toepassing?

- Hervormd
- Katholiek
- Gereformeerd
- Geen, ik geloof niet
- Anders, namelijk.....

31. Heb je momenteel een (bij)baan?

- Ja
- Nee

32. Wat doe je voornamelijk in je vrijetijd? Hierbij zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Sporten
- Studeren
- Tv kijken
- Uitgaan
- Lezen
- Werken/bijbaan
- Anders, namelijk.....

33. Mag jouw sportvereniging of de gemeente Rijssen-Holtten contact met je opnemen naar aanleiding van deze vragenlijst?

- Nee, ik blijf anoniem
- Ja, ik vul hieronder mijn gegevens in

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

E-mail:

Heb je nog opmerkingen over deze vragenlijst?

.....
.....
.....
.....

NOGMAALS BEDANKT VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST!

IV. Antwoorden open antwoordcategorieën

Vraag 3 Ben je van nog meer (sport) verenigingen lid, zo ja welke?

Bato	Blauw Wit, Badminton, Hockey Club Holten 2x, Twenhaarsveld 2x, Dos, SV Holten, afdeling atletiek, Horstlinde Hengelo
Twenhaarsveld	Holtense Muziek Vereniging, SV Holten, meidenvoetbal team VV Holten, TC Holten, Bato
Blauw Wit	Wielervereniging, TC Holten, Holtense Muziek Vereniging, Fitness
TTVR	Excelsior '31 2x, De Mors, zwem en poloclub Rijssen, USA
DOS	Sportcentrum Alympus Utrecht, Bato
Badminton	Excelsior '31, Manege Snorrewind, Dansvereniging Elkerboud, Dos
Risne Stars	Body en mind (sportcentrum)
AVR	Paardrijden, Radug center
Skeeler	Gymnastiekvereniging VEK Rijssen, W.Y.C.
TC	Schaatsvereniging, In beweging Skeelervereniging Holten 2x, Hockeyclub Nijverdal, Blauw Wit '66, Hockeyclub Deventer, SV Holten, Graafschap/De Koepel, Voetbal 3x, Hockeyclub Holten 2x

Vraag 5 Zijn er andere redenen waarom je lid bent van deze sportvereniging?

Antwoord	Aantal
Het is leuk	16
Het is gezellig	10
Sociale contacten	3
Het kan nergens anders	1
Voor de conditie	2
Om mijn gevoelens te uiten	1
Andere sport beviel niet	1
Mooie sport	2
Kan ik mijn agressie in kwijt	1
Sport die bij mij past	1
Verliefd	1
Sportieve prestaties	1
Je leert ervan	1
Lekker even weg	1
Om mijn vrijetijd te besteden	1

Vraag 6 Wat zouden voor jouw andere redenen zijn om je lidmaatschap op te zeggen?

Antwoord	Aantal
Geen paard meer	1
Geen tijd meer	3
Als ik gedwongen wordt de club te verlaten wegens tekort aan spelers van mijn leeftijd	1
Als ik een andere sport veel leuker zou vinden	2
Als mijn schoolwerk er erg onder lijdt en daardoor	1

blijf zitten	
Als ik lichamelijk niet meer in staat ben om te skeeleren	1
Als ik in team kom waar ik niet fijn in draai	1

Vraag 13 Heb je weleens vrijwilligerstaken verricht voor je club, zo ja welke?

Taak	Aantal
Training geven	21
Helpen bij trainen/lesgeven	12
Coachen	3
Scheidsrechter	11
Helpen tijdens wedstrijden	8
Organiseren van wedstrijden	4
Onderhoudswerkzaamheden	5
Schoonmaken	3
Kantinedienst	6
Sponsoring	5
Helpen bij activiteiten (kampen, open dagen)	23
Organiseren van activiteiten	4
Clubblad	9
Commissie	6
Bestuur	4
Loten verkopen	7
Website	3
Score bijhouden/timen	4

Vraag 14 Hoe ben je tot het verrichten van deze taken voor je vereniging gekomen?

Antwoord	Aantal
Benaderd door trainer	3
Met het hele team gevraagd door trainer	1

Vraag 18 Zijn er andere redenen waarom je niet aan vrijwilligerswerk zou willen doen?

Antwoord	Aantal
Het is saai	2
Misschien als geld, bijbaantje, extra zakcentje	1
Geen tijd	3
Te druk met school	2
Dan heb ik meer tijd voor leuke dingen	1
Sociaal gebied met anderen ben ik slecht	1
Ik moet wel wat vrijetijd overhouden	1
Te weinig waardering (hier niet het geval)	1
Ben druk met andere dingen	1
Als het echt heel veel werk is	1
Verdient niet, is soms niet leuk	1

Vraag 19/20 Welke andere vrijwilligerstaken spreken jou aan?

Antwoord	Aantal
Nieuwe aparte ideeën verzinnen	2
Anderen tips geven	1
Helpen kamp	2

Website onderhoud	2
Bardienst	4
Organisatie wedstrijden	1
Pr	1
Helpen bij gym	1
Geld ophalen	1
Coachen	1

Vraag 22 Als je een cursus zou kunnen volgen voor het doen van vrijwilligerswerk, welke spreekt je dan het meeste aan?

Antwoord	Aantal
Cursus lesgeven	2
Cursus trainen	11
Cursus coachen	3
Begeleiden van sport	1

Vraag 23 Geef aan welke vergoeding jou aanspreekt voor het doen van vrijwilligerswerk of het volgen van een cursus?

Antwoord	Aantal
Meer lessen	1
Compliment	1
Feestavond met medevrijwilligers	1
Waardering van clubgenoten	1
Geld	4
Geschenken	1
Cadeaubonnen	1
Bedankt worden	2
Eens per jaar een uitje voor de vrijwilligers	1
Betaling door opleiding	1

Vraag 27 Wat is je woonplaats?

Antwoord	Aantal
Groningen	1
Leeuwarden	2
Deventer	1
Bathmen	1
Zeist	1
Zwolle	1
Enter	3
Wierden (Notter)	1
Nijverdal	1
Markelo	1

Vraag 28 Hoe woon je?

Antwoord	Aantal
Met een vriendin en zusje	1
Getrouwd met 1 kind	1

Vraag 29 In welk land ben je geboren?

Antwoord	Aantal
Indonesië	1
Oostenrijk	2

Vraag 30 Welke geloofsovertuiging is op jou van toepassing?

Antwoord	Aantal
Gereformeerde gemeente	3
Evangelisch	1

Vraag 32 Wat doe je voornamelijk in je vrijetijd?

Antwoord	Aantal
Computeren	18
MSN	12
Winkelen	7
Dansen	2
Van alles	2
Knutselen	1
Naar de film	1
Muziek maken/instrument spelen/koor	6
Activiteiten binnen andere vereniging	1
Concerten bezoeken	1
Vrienden	5
Darten	1
Niks doen	1
Schaken	1
Plezier maken	2
Met de hond fietsen	1
Bier drinken	1
Zwemmen	1
Muziek luisteren	1

Opmerkingen bij vragen:

Vraag 10	Goed, behalve de ruimte. Jammer dat het in een gymzaal moet (Bato streetdance)
Vraag 11	Worden niet georganiseerd (Badminton)
Vraag 12	Verschilt in meiden en jongens
Vraag 19	Als je lid bent moet je dat doen (bij basketbal, trainen, coachen, scheidsrechter)
Vraag 22	Handig voor mijn opleiding
Vraag 23	Certificaat in geval van cursus, geen vergoeding in geval van vrijwilligerswerk

Heb je nog opmerkingen over deze vragenlijst?

- Goede duidelijke vragen. Ik hoop dat je het haalt met deze opdracht.
- Goede vragen!
- Krijgen we nog reactie terug over uitslagen, lijkt me interessant
- Het is heel goed. Misschien kunnen er vrijwilligers helpen, de mensen die tijd hebben.
- Misschien is het een idee om in het vervolg wat te vragen over de gymzalen/sporthallen! Bijv. slechte gordel in de Stroekeld

- Succes met je studie! Het was leuk om de vragenlijst in te vullen.
- Leuk dat de gemeente belangstelling toont in jongeren en hoe zij de vrijetijd invullen
- Het was heel duidelijk, maar ik denk dat ze contact met me op willen nemen om me vrijwilligerswerk te laten doen, dus daarom vul ik mijn gegevens niet in want ik heb absoluut geen tijd!
- Het was erg duidelijk
- Teveel vragen!
- Door vraag 33 ontstaat het gevoel dat dit geen onderzoek voor een studie is maar een wervingscampagne voor de betreffende sportvereniging.
- Goede vragen met betrekking tot vrijwilligerswerk
- Beetje lang, maar leuk opgezet. Jammer dat je me net voor bent. Ik moet een tevredenheidsonderzoek uitvoeren onder de leden. Kans is groot dat mijn respons nu laag wordt.
- Netjes gedaan!
- Vragen vullen elkaar niet aan. Bij sommige vragen weet je niet of het over de TC gaat of over een andere vereniging. Vragen zijn nogal saai. Daar moet verbetering in komen.

V. Kruistabellen verschillen sportverenigingen

Kruistabel: Vrijwilligerswerk willen doen per sportvereniging

			zou je taken willen verrichten		Total
			ja	nee	
sportvereniging	Risne Stars	Count	13		13
		% within sportvereniging	100,0%		100,0%
		% of Total	7,2%		7,2%
	Atletiek	Count	10	5	15
		% within sportvereniging	66,7%	33,3%	100,0%
		% of Total	5,5%	2,8%	8,3%
	Dos	Count	4	3	7
		% within sportvereniging	57,1%	42,9%	100,0%
		% of Total	2,2%	1,7%	3,9%
	Skeelerver	Count	7	3	10
		% within sportvereniging	70,0%	30,0%	100,0%
		% of Total	3,9%	1,7%	5,5%
	Tafeltennis	Count	15	6	21
		% within sportvereniging	71,4%	28,6%	100,0%
		% of Total	8,3%	3,3%	11,6%
	Badminton	Count	11	3	14
		% within sportvereniging	78,6%	21,4%	100,0%
		% of Total	6,1%	1,7%	7,7%
	Blauw Wit	Count	18	10	28
		% within sportvereniging	64,3%	35,7%	100,0%
		% of Total	9,9%	5,5%	15,5%
	Bergruiters	Count	5	1	6
		% within sportvereniging	83,3%	16,7%	100,0%
		% of Total	2,8%	,6%	3,3%
	Bato	Count	22	8	30
		% within sportvereniging	73,3%	26,7%	100,0%
		% of Total	12,2%	4,4%	16,6%
	Twenhaarsveld	Count	10	2	12
		% within sportvereniging	83,3%	16,7%	100,0%
		% of Total	5,5%	1,1%	6,6%
	VV Holten	Count	5	2	7
		% within sportvereniging	71,4%	28,6%	100,0%
		% of Total	2,8%	1,1%	3,9%
	TC Holten	Count	11	7	18
		% within sportvereniging	61,1%	38,9%	100,0%
		% of Total	6,1%	3,9%	9,9%
Total		Count	131	50	181
		% within sportvereniging	72,4%	27,6%	100,0%
		% of Total	72,4%	27,6%	100,0%

Kruistabel: Vrijwilligerswerk verricht per sportvereniging

			vrijwillig taken verricht		Total
			ja	nee	
sportvereniging	Risne Stars	Count	9	4	13
		% within sportvereniging	69,2%	30,8%	100,0%
		% of Total	4,9%	2,2%	7,1%
	Atletiek	Count	7	8	15
		% within sportvereniging	46,7%	53,3%	100,0%
		% of Total	3,8%	4,4%	8,2%
	Dos	Count	4	3	7
		% within sportvereniging	57,1%	42,9%	100,0%
		% of Total	2,2%	1,6%	3,8%
	Skeelerver	Count	5	5	10
		% within sportvereniging	50,0%	50,0%	100,0%
		% of Total	2,7%	2,7%	5,5%
	Tafeltennis	Count	11	10	21
		% within sportvereniging	52,4%	47,6%	100,0%
		% of Total	6,0%	5,5%	11,5%
	Badminton	Count	1	13	14
		% within sportvereniging	7,1%	92,9%	100,0%
		% of Total	,5%	7,1%	7,7%
	Blauw Wit	Count	16	13	29
		% within sportvereniging	55,2%	44,8%	100,0%
		% of Total	8,8%	7,1%	15,9%
	Bergruiters	Count	6		6
		% within sportvereniging	100,0%		100,0%
		% of Total	3,3%		3,3%
	Bato	Count	11	19	30
		% within sportvereniging	36,7%	63,3%	100,0%
		% of Total	6,0%	10,4%	16,5%
	Twenhaarsveld	Count	10	2	12
		% within sportvereniging	83,3%	16,7%	100,0%
		% of Total	5,5%	1,1%	6,6%
	VV Holten	Count	3	4	7
		% within sportvereniging	42,9%	57,1%	100,0%
		% of Total	1,6%	2,2%	3,8%
	TC Holten	Count	6	12	18
		% within sportvereniging	33,3%	66,7%	100,0%
		% of Total	3,3%	6,6%	9,9%
Total		Count	89	93	182
		% within sportvereniging	48,9%	51,1%	100,0%
		% of Total	48,9%	51,1%	100,0%

Kruistabel: betrokkenheid per sportvereniging

			betrokkenheid					Total
			zeer mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	zeer mee eens	
sportvereniging	Risne Stars	Count			3	5	5	13
		% within sportvereniging			23,1%	38,5%	38,5%	100,0%
		% of Total			1,7%	2,8%	2,8%	7,2%
	Atletiek	Count		2	1	9	3	15
		% within sportvereniging		13,3%	6,7%	60,0%	20,0%	100,0%
		% of Total		1,1%	,6%	5,0%	1,7%	8,3%
	Dos	Count			4	3		7
		% within sportvereniging			57,1%	42,9%		100,0%
		% of Total			2,2%	1,7%		3,9%
	Skeelerver	Count			3	4	3	10
		% within sportvereniging			30,0%	40,0%	30,0%	100,0%
		% of Total			1,7%	2,2%	1,7%	5,6%
	Tafeltennis	Count			4	12	5	21
		% within sportvereniging			19,0%	57,1%	23,8%	100,0%
		% of Total			2,2%	6,7%	2,8%	11,7%
	Badminton	Count	1	2	6	5		14
		% within sportvereniging	7,1%	14,3%	42,9%	35,7%		100,0%
		% of Total	,6%	1,1%	3,3%	2,8%		7,8%
	Blauw Wit	Count			8	15	6	29
		% within sportvereniging			27,6%	51,7%	20,7%	100,0%
		% of Total			4,4%	8,3%	3,3%	16,1%
	Bergruiters	Count			1	3	2	6
		% within sportvereniging			16,7%	50,0%	33,3%	100,0%
		% of Total			,6%	1,7%	1,1%	3,3%
	Bato	Count	2	4	12	7	4	29
		% within sportvereniging	6,9%	13,8%	41,4%	24,1%	13,8%	100,0%
		% of Total	1,1%	2,2%	6,7%	3,9%	2,2%	16,1%
	Twenhaarsveld	Count			5	6	1	12
		% within sportvereniging			41,7%	50,0%	8,3%	100,0%
		% of Total			2,8%	3,3%	,6%	6,7%
	VV Holten	Count			1	4	2	7
		% within sportvereniging			14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
		% of Total			,6%	2,2%	1,1%	3,9%
	TC Holten	Count		3	8	6		17
		% within sportvereniging		17,6%	47,1%	35,3%		100,0%
		% of Total		1,7%	4,4%	3,3%		9,4%
Total		Count	3	11	56	79	31	180
		% within sportvereniging	1,7%	6,1%	31,1%	43,9%	17,2%	100,0%
		% of Total	1,7%	6,1%	31,1%	43,9%	17,2%	100,0%